

3 Aruba

Uitstel eerste schooldag
Middag Mavo zorgt voor
onrust

6 Economie

‘Justitie VS onderzoekt
kwartet automakers’

9 Wereld

‘Gevangenenruil
1e stap richting vrede’

12 Sport

Hamburg weer
even van Oranje

Iedereen met een watermeter betaalt nieuwe heffing

Wetswijziging geeft Serlimar beheer over al het afval

ORANJESTAD — Een nieuw wetsvoorstel werd afgelopen woensdag naar de Staten gebracht waarin afvalverwerker Serlimar als beheerder van al het afval op Aruba wordt aangewezen. De wijziging geldt ook voor alle percelen met een wateraansluiting geldende afvalstoffenheffing van 17,50 florin. Voor zijn diensten vraagt Serlimar voortaan 7,50 florin.

De wijziging op de Landsverordening instelling Servicio di Limpiesa di Aruba (Serlimar) moet, aldus de algemene toelichting ervan, ervoor zorgen dat Serlimar zijn grote financiële tekorten kan wegwerken en de nodige investeringen kan uitvoeren. Met de invoering van een afvalstoffenheffing van 17,50 florin per perceel met een watermeter en de ophaalvergoeding van 7,50 florin per maand en rekening houdende met een speciale korting voor gepensioneerden en mensen in een sociaal lastig parket, verwacht de regering 10,5 miljoen florin aan inkomsten vanuit particuliere inkomsten per jaar voor Serlimar. Van onder meer bedrijven verwacht de regering 4,3 miljoen florin aan inkom-

sten. Ook wordt een nieuwe bijzondere afvalheffing geïntroduceerd voor toeristen, wat neerkomt op een extra inkomen van 7 miljoen florin per jaar voor Serlimar. Tel daar de inkomsten bij van het schoonmaken van overheidsgebouwen, het verhuren van containers en andere diensten, dan ziet de regering een totale opbrengst van 36,6 miljoen florin. Voor de burger komt dit neer op een lastenverzwaring per jaar van 210 florin aan afvalstoffenheffing en 90 florin aan ophaalvergoeding. Bedrijven betalen 300 florin aan afvalstoffenheffing. Behalve bij toeristen int Serlimar zelf al het geld. In de wetswijziging wordt bovendien bepaald dat de directeur van Serlimar wordt bevoegd om zelf aanmanin-

gen te sturen zonder dat een deurwaarder daarbij aan te pas hoeft te komen. Dit om kosten te verlagen en het innen van achterstallige betalingen te versoepelen.

Beheerder

Met de wetswijziging wordt Serlimar voortaan niet alleen afvalverwerker, maar beheerder van al het afval op Aruba. Dat houdt in dat Serlimar, en geen enkel ander bedrijf besluit wat er met het afval op Aruba gebeurt. Andere bedrijven kunnen ophalen, maar bijvoorbeeld – zoals EcoGas/Ecotech, die een MoU had ondertekend met een Colombiaanse afnemer voor de export van RDF – niet zelf bepalen of het afval dat ze ophalen bijvoorbeeld naar elders kan worden getransporteerd. Alle ophaalbedrijven moeten hun vuil bij Serlimar afleveren en de tipping fee betalen. In de editie van maandag verschijnt een artikel met daarin de reactie van afvalverwerker EcoGas/Ecotech.

In de nesten

Foto: DNM

ORANJESTAD — Nee, dit is geen molshoop en ook niet de aanzet van een kind voor de bouw van een zandkasteel. Het betreft een nest van de lokale holenuil, de shoco. De Directie Natuur en Milieu (DNM) vraagt nogmaals de hulp van de samenleving om de shoco's op het eiland verder te monitoren en te beschermen. “DNM begrijpt dat mensen de voorkeur hebben om hun terrein te rooien als zij hierop een huis willen bouwen, maar men moet rekening houden met de shoco en hun nesten die bij wet beschermd zijn.” Het vernielen van een nest staat gelijk aan vandalisme, iemand die hierop wordt betrapt kan hiervoor wettelijk worden vervolgd. DNM vroeg ongeveer een jaar geleden al hulp van de samenleving voor de identificatie van shoco's en hun nesten en heeft zo al enkele tientallen nesten kunnen lokaliseren, registreren en beschermen. Wie ook een shoco-nest wil melden, kan dit doen door te bellen naar het nummer 584-1199 en te vragen naar Yesenia (Yessy) Farro Arends of Yahaira Jansen Geerman. Tevens kunnen de nesten worden gemeld via www.infraruba.com.

‘Slachtoffers bootramp door de rook gestikt’

LOS ANGELES — De 34 mensen die tijdens een brand op een schip voor de kust van de Amerikaanse staat Californië om het leven zijn gekomen, zijn vermoedelijk gestikt door de rook voordat de vlammen het slaapvertrek bereikten. Dat heeft de sheriff gisteren meegedeeld op basis van de eerste bevindingen van de schouwarts.

Het schip The Conception vatte maandagochtend vlam vlak bij Santa Cruz Island. Vijf bemanningsleden

konden worden gered, omdat ze zich in de hoofdcabine van het 23 meter lange schip bevonden. De 34 mensen

lagen benedendecks te slapen. Er zijn 33 lichamen geborgen. Reddingswerkers hopen het laatste stoffelijk overschot te vinden als het schip boven water wordt getakeld. De opvarenden waren op de terugweg van een duikreis toen er brand uitbrak op het schip.

Iran neemt schip in beslag om brandstofsmokkel

TEHERAN — Iran heeft in de Perzische Golf een schip in beslag genomen vanwege het vermeende smokkelen van brandstof. Alle twaalf Filipijnse bemanningsleden zijn aangehouden. Dat meldt het Iraanse studentenpersbureau ISNA.

Het schip had 284.000 liter diesel aan boord, volgens het persbureau. De brandstof is enorm goedkoop in Iran. Daarom heeft het veel last van de smokkel naar omliggende landen. Het land neemt vaker schepen in be-

slag die van brandstofsmokkel worden verdacht. Het Zweedse vrachtschip Stena Impero werd op 19 juli door Iran in beslag genomen. Het schip ligt nog steeds vast en zestien bemanningsleden bevinden zich nog aan boord.

Vijf bemanningsleden werden deze week vrijgelaten. De Stena Impero wordt door Iran beschuldigd van het breken van maritieme wetten. Een Iraanse tanker werd begin juli aangehouden in de Straat van Gibraltar. Die tanker, die inmiddels de nieuwe naam Adrian Darya 1 heeft gekregen, mocht eerder deze maand vertrekken. Volgens Iran was het beslag op de Stena Impero geen wraakactie.

Demonstratie in Venetië tegen cruiseschepen

Foto: AFP

VENETIË — Zeker 300 klimaatactivisten zijn vandaag in Venetië de straat opgegaan om aandacht te vragen voor de opwarming van de aarde. Ook demonstreerden zij tegen de komst van grote cruiseschepen naar de Italiaanse stad, die jaarlijks veel toeristen trekt. De betogers, allemaal gehuld in een witte overall, verzamelden zich bij de rode loper van het Filmfestival van Venetië. Veel filmsterren en andere beroemdheden zijn daar aanwezig.

De demonstranten maken zich zorgen over het klimaat, en denken daarnaast

dat cruiseschepen het historische centrum en de lagune van Venetië aantasten.

De meeste betogers hielden spandoeken omhoog. “Het ‘Klimaatkamp van Venetië’ luidt de noodklok”, schrijft de organisatie van de betoging op haar website. “De boodschap is duidelijk, de aarde staat in brand. Het is tijd om in actie te komen en serieuze maatregelen te nemen. Zo kunnen we de sociale en klimatologische

rechtvaardigheid waarborgen. Laten we Venetië het symbool maken van de strijd tegen de klimaatverandering.”

Venetië is een van de meest bezochte steden ter wereld. De aanwezigheid van grote cruiseschepen die aanmeren bij de historische stad, zorgt al tijden voor opschudding.

India verliest contact maanlander bij landing

BANGALORE — Het Indiase ruimtevaartinstituut Isro heeft tijdens de landing het contact verloren met de onbemande maanlander die de Zuidpool van de maan zou gaan onderzoeken. Op een hoogte van 2,1 kilometer boven de grond werd het contact verbroken, laat directeur Kailasavadivoo Sivan weten.

Het is niet bekend wat er met de lander, die deel uitmaakt van de missie Chandrayaan-2 (Maanvaartuig-2), is gebeurd. “Gegevens worden geanalyseerd”, zei Sivan vanochtend (lokale tijd) in een zaal vol wetenschappers, van waaruit de landing werd gevolgd. De lander (Vikram), met aan boord een karretje (Pragyan), was op 22 juli gelanceerd. Het is de bedoeling dat Vikram en Pragyan de komende weken samen de bodem bij de Zuidpool van

Foto: AFP

Premier Modi (r) spreekt Sivan bemoedigend toe op het ISRO-hoofdkwartier in Bangalore.

de maan gaan onderzoeken. Daar is misschien waterijs te vinden. Ook moeten ze speuren naar de stof helium-3. Dat is misschien een schone en veilige bron van kernenergie. De Indiase minister-president Narendra Modi is toch tevreden met de

uitkomst van de missie. “Wat jullie hebben bereikt, is geen kleinigheid”, zei Modi in de zaal tegen de wetenschappers. Daarna was te zien dat Modi Sivan troostte. “We zijn vol vertrouwen dat het beste van ons ruimtevaartprogramma nog moet komen.”

SCHEDULE FOR THE MOVIES AT PRINCIPAL

	R	SP SUB
IT CHAPTER TWO SATURDAY 7:00 – 9:45 SUNDAY 8:30		
47 METERS DOWN UNCAGED SATURDAY 3:45 – 6:00 – 7:45 SUNDAY 3:00 – 5:00 – 7:15	PG13	SP SUB
SCARY STORIES TO TELL IN THE DARK SATURDAY 10:15 SUNDAY 9:15	PG13	
ANGEL HAS FALLEN SATURDAY 8:00 – 10:30 SUNDAY 7:00 – 9:30	R	
THE ANGRY BIRDS MOVIE 2 SATURDAY 3:00 – 5:00 SUNDAY 2:15 – 4:15	PG	SP SUB
DORA AND THE LOST CITY OF GOLD SATURDAY 3:15 – 5:30 SUNDAY 2:30 – 4:45 – 6:15	PG	SP SUB

THE MOVIES

SCHEDULE FOR THE MOVIES AT RENAISSANCE

	R	SP SUB
IT CHAPTER TWO SATURDAY 9:00 – 11:00 SUNDAY 9:00		
47 METERS DOWN UNCAGED SATURDAY&SUNDAY 12:45 – 3:00 – 6:45 – 8:00	PG13	SP SUB
SCARY STORIES TO THE TELL IN THE DARK SATURDAY&SUNDAY 10:05	PG13	
ANGEL HAS FALLEN SATURDAY&SUNDAY 1:15 – 4:55 – 5:15 – 7:30 – 8:25	R	
READY OR NOT SATURDAY&SUNDAY 6:15	R	
FAST & FURIOUS PRESENTS HOBBS AND SHAW SATURDAY&SUNDAY 10:15	R	SP SUB
THE ANGRY BIRDS MOVIE 2 SATURDAY&SUNDAY 12:00 – 2:45 – 4:30	PG	SP SUB
DORA AND THE LOST CITY OF GOLD SATURDAY&SUNDAY 12:15 – 2:15 – 4:00	PG	SP SUB

THE MOVIES PREMIUM – VIP

“VIP must be 13 years or older guided by an adult to access this experience”

	R	SP SUB
IT CHAPTER TWO SATURDAY&SUNDAY 9:30		
47 METERS DOWN UNCAGED SATURDAY&SUNDAY 12:00 – 4:45	PG13	SP SUB
ANGEL HAS FALLEN SATURDAY&SUNDAY 12:30 – 2:10 – 3:15 – 6:00 – 6:55 – 8:45	R	

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheeken

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een
persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

De Minister van Justitie, Veiligheid en Migratie is voornemens in het openbaar aan te besteden het door het Land Aruba te financieren project:

“Vernieuwing dakbedekking & nieuwe omheining t.b.v. de Politie Opleidingsinstituut te San Nicolas”.

Volgens bestek: DOW nr. 12, dj. 2019.

Korte omschrijving van het werk:

1. Renovatie van de bestaande dak (t.p.v. de binnen gangen),

2. Nieuwe terreinomheining.

Uitvoeringstermijn: 30 werkbare dagen na datum van aanvang, excl. bestellingstijd.

Het bestek is vanaf 09 september 2019 verkrijgbaar bij DOW tegen betaling van Afl. 250,00.

De betaling te voldoen bij de kassier van de Dienst Openbare Werken (DOW).

De openbare bescheiden liggen ter inzage vanaf 09 september 2019 te DOW bij het Secretariaat van de Directie.

Inlichtingen worden verstrekt op 11 september 2019 om 10.00 vm. te DOW.

De Nota van Inlichtingen wordt vastgesteld op 13 september 2019.

De openbare aanbesteding vindt plaats op 25 september 2019 om 11.00 vm. op het kantoor van de Directeur Dienst Openbare Werken.

De inschrijver moet bij zijn inschrijving de volgende vereisten overleggen:

1. Bewijs van inschrijving in het register van de Kamer van Koophandel;

2. Bereidheidsverklaring tot het instellen van een bankgarantie of borg;

3. De staat van eenheidsprestaties voor verrichting van meer- en minderwerken;

4. Een lijst van in te schakelen onderaannemers;

5. Overige vereisten zijn opgenomen in het bestek.

Inschrijving dient te geschieden op het bij het bestek gevoegde en geaarmerkte inschrijvingsformulier.

Te huur
in Oranjestad
Beatrix straat 5

Compleet gerenoveerde
woning

Op loopafstand van zee,
strand en uitgaansgele-
genheden. Op veilige fiets
afstand van scholen. Ruime woonkamer, nieuwe keuken
en grote porch, 2 slaapkamers en gasten verblijf, Badka-
mers voorzien van warmwater. Oppervlakte 160 m². Rol-
luiken, alarm, dripsysteem voor planten. **Tel: 593-8490**

Aruba Animal Shelter

Cats and Dogs
awaiting Adoption

www.arubaanimalshelter.com

We're Hiring!

Jr. SOUS CHEF

Experienced

• Experience with Dutch/European cuisine

• Pro-active, Passionate and Committed

• Flexible, Team Player, Stress resistant

Permanent employment contract | A unique experience in a dynamic
work environment | good salary (tailored to job and work experience)
| Structure of holidays | A great employer on your resume

APPLY TODAY!
INFO@PAPILLONARUBA.COM
+297 586 54 00

Visit
our website

AMIGOE.COM

ARUBA WINE AND DINE

RESTAURANT WEEK

SEPTEMBER 11 - 18, 2019

Afl. 45,00
Incl. BBO
3-COURSE DINNER

Dine at these 9 fantastic restaurants of Aruba Wine and Dine and enjoy an amazing 3-course dinner for just Afl. 45.

PARTICIPATING RESTAURANTS:

CAFÉ THE PLAZA

DRAGONFLY SUSHI & ASIAN RESTAURANT

FISHES & MORE RESTAURANT

HADICURARI RESTAURANT*

MOOMBA BEACH

NOS CLUBHUIS

QUE PASA RESTAURANT, BAR & ART GALLERY

SALT & PEPPER RESTAURANT & TAPAS BAR

TANGO ARGENTINE GRILL*

* At these two restaurants a 15% service charge will be added

ARUBA WINE & DINE
HOSPITALITY GROUP

The proceeds will go to local charity:
Maris Stella Nursing Home

BEER & WINE SPECIALS AVAILABLE
Don't miss this opportunity, make your reservations on time.

For making reservations, visit:
WWW.YUMMYARUBA.COM

AUA

Aruba Airport Authority N.V.,
company that manages and operates
Aeropuerto Internacional Reina Beatrix
is looking for an

Airport Sweeper

More information is available on
www.airportaruba.com,
facebook.com/ArubaAirport and/or contact us at
m.krozendijk@airportaruba.com

Aeropuerto Internacional
Reina Beatrix
ARUBA AIRPORT AUTHORITY N.V.

In co-operation with Schiphol International B.V.

Schooljongens die dakloze mishandelden op vrije voeten

ORANJESTAD — In tegenstelling tot eerdere berichtgeving zijn de vier jongens die verdacht worden van het mishandelen van een dakloze afgelopen dinsdag, gisteren toch in vrijheid gesteld. Dat betekent overigens niet dat ze geen verdachten meer zijn in deze zaak.

Gisteren schreef deze krant na een gesprek met Ann Angela, woordvoerder van het Openbaar Ministerie (OM), dat het viertal, bestaande uit twee jongens van twaalf, een van dertien en een van veertien, werd voorgeleid en dat hun aanhouding door de officier van justitie met acht dagen was verlengd. Ze zaten alle vier vast op verdenking van mishandeling met een wapen. “Wegens hun jonge

leeftijd gelden andere omstandigheden, zo kunnen hun ouders de jongens op elk moment bezoeken en is een ouder toegestaan aanwezig te zijn tijdens verhoor”, voegde het OM er gisteren aan toe.

Zeer jonge jongens
Ondanks eerder besluit tot verlenging heeft de rechter-commissaris gisteren toch besloten het viertal op vrije voeten te stellen. “Het gaat

(...) om zeer jonge, schoolgaande jongeren, die volledig openheid van zaken hebben gegeven tijdens het onderzoek van de politie”, stelt het OM in een persbericht. “Gelet op de belangen van het kind en ook op de omstandigheden waaronder de inverzekeringstelling ten uitvoer wordt gebracht, besloot de rechter-commissaris om de verdachten te laten gaan”, maakt zij bekend. Dat betekent echter niet dat de jongeren geen verdachten meer zijn. Volgens het OM vindt de rechter-commissaris namelijk dat ‘er sprake was van voldoende verdenking tegen de twee jongens die de

man, een dakloze verslaafde, zouden hebben mishandeld’. Daarentegen heeft de rechter-commissaris onvoldoende bewijs van medeplegen van mishandeling tegen het duo dat het scenario filmde. De Jeugd en Zeden Politie (JZP) is al sinds afgelopen woensdag een onderzoek gestart naar het mishandelingsincident dat dinsdagmiddag viraal ging op sociale media. Op de video waren jongens in schooluniform te zien die een ambulante verslaafde mishandelden met een stok of een buis. Een van de jongens bleek een uniform aan te hebben van de St. Paulus School.

Illegale pier gesloopt

Foto's: DOW

ORANJESTAD — Een illegale pier in Pos Chikito werd, ruim vijf jaar nadat deze was gebouwd, gisteren gesloopt door de Dienst Openbare Werken (DOW).

DOW en de Directie Infrastructuur en Planning (DIP) hielden maandag een persconferentie waarin uitleg werd gegeven over wat precies een illegale constructie inhoudt, namelijk een bouw- sel zonder bouwvergunning, een commercieel gebouw op

land dat bestemd is voor woningbouw en het illegale gebruik van overheidsterrein. Voor de aanleg van de pier ten oosten van het strand van Mangel Halto zou veel mangrove zijn gekapt. Mangrove is een beschermde plantensoort, aldus het Landsbesluit

Bescherming Inheemse Flora & Fauna. Bovendien is de pier gebouwd in wat door het Ruimtelijk Ordeningsplan (ROP) staat aangewezen als natuurgebied. Volgens het persbericht van DOW werden omwonenden hier meerdere keren schriftelijk op gewezen, met het verzoek om de pier te verwijderen. Daar werd echter geen gehoor aan gegeven en dus werd er over-

gegaan tot sloop van de pier. Het bericht met foto's van DOW hierover op Facebook leidde tot veel boze reacties van burgers en met name bewoners van de omgeving, die onder meer aangeven dat slopen net zo schadelijk is voor het milieu en dat een boete had volstaan, zeker aangezien het een voor hen geliefde plek was om te bezoeken.

Uitstel eerste schooldag Middag Mavo zorgt voor onrust

ORANJESTAD — Onderwijs-minister Rudy Lampe (RED) heeft donderdagavond bij MFA Santa Cruz met spoed een persconferentie ingelast om uitleg te geven over de situatie van de Middag Mavo nadat er in de middag ophef was ontstaan toen leerlingen werden verzocht naar huis te gaan. Volgens de minister ging het om een misverstand en beginnen de lessen volgende week waarbij de nadruk wordt gelegd op persoonlijke begeleiding.

Minister Lampe ontkent stellig dat er sprake zou zijn van een sluiting van de Middag Mavo. “We hebben zelfs een tijd geleden plannen aangekondigd voor twee Middag Mavo-scholen in zowel Oranjestad als in San Nicolas, maar vanwege het lage aantal aanmeldingen in Oranjestad is ervoor gekozen om slechts een Middag Mavo aan te houden in San Nicolas. De Middag Mavo in San Nicolas wordt dus gewoon voortgezet.” Hij maakt duidelijk dat het invoeren van een nieuw systeem ervoor heeft gezorgd dat de lessen niet gelijk deze

Foto: Melissa Stamper

week konden beginnen. De lessen beginnen aanstaande maandag 9 september.

Tweede kans onderwijs
De minister geeft aan dat ze er hard aan werken leerlin- gen van Middag Mavo hun opleiding te laten afmaken aangezien het gaat om leer- lingen van de mavo die te oud zijn geworden om regu- lier onderwijs te volgen. “We geven hen een tweede kans.” Zo is er afgesproken dat vier- deklassers hetzelfde systeem volgen dat ze gewend zijn en begint de opleiding volgens schema. “De roosters zijn in- middels klaar dus die kun- nen goed van start gaan”, aldus de minister.

Nieuw systeem
Voor de tweede- en derde- klassers wordt een nieuw systeem in gang gezet dat efficiënter zou moeten zijn omdat het gaat om leerlin- gen die tweemaal zijn blij- ven zitten en wegens de leef- tijd niet meer overdag naar school kunnen gaan. “We willen voorkomen dat zij weer blijven zitten, zij krij- gen persoonlijke begeleiding zodat ze hun opleiding suc- cesvol kunnen afronden. Aan de leerlingen en ouders wil ik laten weten dat maandag de lessen van start gaan.”

Eigen ritme
Hij legt uit door middel van digitalisering en een meer

persoonlijke aanpak de sla- gingskansen van de leer- lingen te willen verhogen. Hierbij wordt er gebruikt gemaakt van een leerling- volgsysteem (LVS). Een leerlingvolgsysteem is een programma dat de leer- krachten inzicht geeft in de ontwikkeling van de leer- lingen, zowel op individueel als op groepsniveau.

Dit inzicht wordt gebruikt om het onderwijsaanbod zo goed mogelijk af te stem- men op de onderwijsbe- hoeften van de groep en de individuele leerlingen. “Zij bepalen dan zelf het ritme en ontwikkeling van hun studie.”

Kamer van Koophandel:

Meer tijd nodig voor discussie over belastinghervorming

ORANJESTAD — Op 4 september kwam de regering bijeen met stakeholders om te spreken over onderde- len van het plan voor belastinghervorming. Een actueel discus- siepunt is op dit mo- ment het al dan niet vermelden van de om- zetbelasting (bbo) op de factuur. De Kamer van Koophandel (KvK) vindt dat de betrokke- nen meer tijd moeten krijgen om hun stand- punten goed naar vo- ren te brengen en dat de regering meer tijd moet geven om iede- ren in staat te stellen om met hun achterban te overleggen.

De belastinghervorming die de regering voor ogen staat wordt in fasen in- gevoerd. Het totaalplan ligt nog niet vast, maar op dit moment staat het vermelden van de bbo op de factuur of bon voor de klant op de agenda. De regering wil dat de bbo voor de klant onzicht- baar blijft, dat onderne- mers niet aangeven hoe- veel van het eindbedrag als omzetbelasting wordt afgedragen. De Kamer van Koophandel blijft bij het standpunt dat de fac- tuur voor de klant trans- parant moet zijn, dat de klant duidelijk ziet hoe- veel betaald wordt voor de dienst of het product en hoeveel afgedragen wordt als belasting. De Kamer van Koophan- del heeft een voorstel geformuleerd voor her- ziening van de landsver- ordening die als effect heeft dat de bbo duide- lijk zichtbaar is voor de

klant. Bedrijfsomzet is voor hen de totaal ont- vangen bedragen, minus de bbo. Voor het naar voren brengen van hun voorstellen kreeg de ka- mer tien minuten ter beschikking. De gehele bijeenkomst stond on- der tijdsdruk doordat de ministers andere afspra- ken hadden. De kamer is daarover ontstemd. Hun bijdrage is zinvol, geven ze aan, het bedrijfsleven heeft kennis en ervaring die bij deze beslissin- gen meegenomen moe- ten worden. De regering moet daarvoor meer aan- dacht en tijd vrijmaken. De KvK geeft daarnaast aan dat het moeilijk is om plannen te beoorde- len als het totale plaatje van de belastinghervor- ming ontbreekt. De KvK illustreert dat met het voorbeeld van de *sugar tax* de belasting op fris- dranken die de regering wil invoeren. Een serie- euze gesprekspartner als de KvK moet genoeg tijd krijgen om de effecten van deze maatregel op de samenleving in beeld te krijgen. Voor die beoor- deling is een totaalbeeld van de belastinghervor- mingen een vereiste, geeft de KvK aan. Minister-president We- ver-Croes laat in een persbericht weten dat over de *sugar tax* nog niets is beslist. Zo is nog niet duidelijk of het al- leen frisdranken gaat betreffen of bijvoorbeeld ook suiker en ketchup. Zij betreurt het dat nu al allerlei berichten in de media verschijnen die alleen maar onrust en verwarring tot gevolg hebben.

IN HET KORT

Rij je rot

Een surveillancewagen reed donderdagmiddag in de noordelijke richting op de Avenida Edgar Watty Vos. Via de centrale meldkamer kwam een melding binnen over een joyriding die vlak daarvoor plaatsvond. Het betrof een autobus en de joy- rider was een vrouw. Aange- komen bij de rotonde van de Avenida Edgar Watty Vos za- gen de agenten de verdachte bus vanuit de westelijke richting komen aanrijden. De vrouwelijke bestuurder kreeg een stoptekst, maar reed roekeloos met hoge snelheid door. Uiteindelijk wist de politie de bus in te halen en deze tot stilstand te brengen ter hoogte van ‘Golden Dragon’. De joyrider werd meegenomen naar het politiebureau in Santa Cruz en de autobus werd met een takelwagen naar de politie- wacht bij Balashi gesleept.

Verdwenen wapen

Agenten zagen donderdag- avond een crossmotor en een scooter rijden over de Iraus- quin Boulevard. Ze herin- nerden zich een melding van twee jongens die gezien wa- ren in de Wilhelminastraat, waarvan een een pistool in zijn broeksband had. Het signalement klopte ook. Ze volgden de beide voertuigen. De crossmotor reed met hoge snelheid weg. Bij RIU An- tillas blokkeerden ze de weg en dwongen hem te stoppen. Omdat hij de orders niet opvolgde, werd hij van zijn motor getrokken en gecon- troleerd op vuurwapenbezit. Zonder resultaat, dus werd ook de route nog afgezocht. Wellicht had de man het wa- pen weggegooid. Ook dit on- derzoek leverde niets op.

Aruba's eerste meertalige magazine binnenkort verkrijgbaar!

topixs
Lees, like y comparti

Een groot deel van de Arubaanse bevolking heeft het vermogen om in het Nederlands, Papiaments, Engels en Spaans te communiceren. De meesten kunnen alle vier talen lezen en zelfs schrijven, maar helaas wordt in lokale media vaak in slechts één of twee talen gepubliceerd. Topixs is een tijdschrift speciaal voor de multiculturele bevolking van Aruba en biedt verhalen en artikelen aan in het Nederlands, Papiaments, Engels en Spaans.

Lees meeslepende aansprekende artikelen, blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in technologie en mode. De combinatie van 'creatieve storytelling' en journalistiek maakt het een leesgenot voor iedereen.

Het nieuwe tijdschrift van de Amigoe Aruba is binnenkort verkrijgbaar bij Botica Santa Anna, Bruna Bookstore, Chen's Supermarket, Citgo Boulevard, Everbright Supermarket, Hooiberg Market, Hospital Gift Shop, Hua Run Ponton, Kong Hing Playa, Macro San Nicolas, Mundo Nobo Supermarket, Rey Hing Supermarket, S-Chow Savaneta, Shop'n Go Palm Beach, Tai Li Wah Supermarket, The Market at Alhambra, Wai Fat Market Matvidiri, Wan Li Mini Market, Zhang Supercenter en ook bij het kantoor van Amigoe Aruba.

Onze krantabonnees krijgen als eersten de kans dit innovatieve tijdschrift ook online te lezen. Voor meer informatie over Topixs online, bel naar 582-4333 of stuur een e-mail naar topixsaruba@amigoe.com.

@TopixsAruba

Aruba is...
Beautiful!
...And Clean...

Support:
Fundacion
Aruba Limpi
583-8383

UIT BEELD – IN BEELD

Eén foto zegt meer dan duizend woorden. Het kan intrigeren, emotioneren en choqueren of voor eeuwig op je netvlies worden gebrand. De *Amigoe* zoekt wekelijks de meest indrukwekkende en mooie foto's uit die de krant om redactionele redenen net niet hebben gehaald.

Monumentale viering

De minister van Cultuur Xiomara Ruiz-Maduro (MEP) heeft deze week Yvonne Webb Kock een erkenning gegeven ter viering van haar dertigjarige jubileum bij het Monumentenbureau. In aanwezigheid van vrienden en familie bedankte de Cultuur-minister Webb-Kock voor haar werk en inzet als directeur van het Monumentenbureau.

Guadirikiri

Sommige attracties zijn op alle dagen de moeite waard om te bezoeken. De grot van Guadirikiri in Parke Nacional Arikok met de twee kamers waar het zonlicht door de gaten schijnt, blijft adembenemend.

Stairway to heaven

De ruim 500 treden van de Hooiberg beklimmen kan in de vorm van sport of ontspanning, en leidt naar een fantastisch uitzicht. Een van onze verslaggevers wist deze zonsondergang vast te leggen na de klim naar boven.

Lego

Op Facebook vraagt men zich hardop af of er iemand bij de Dienst Openbare Werken (DOW) zijn of haar oude liefde voor Lego nieuw

Monumentale viering.

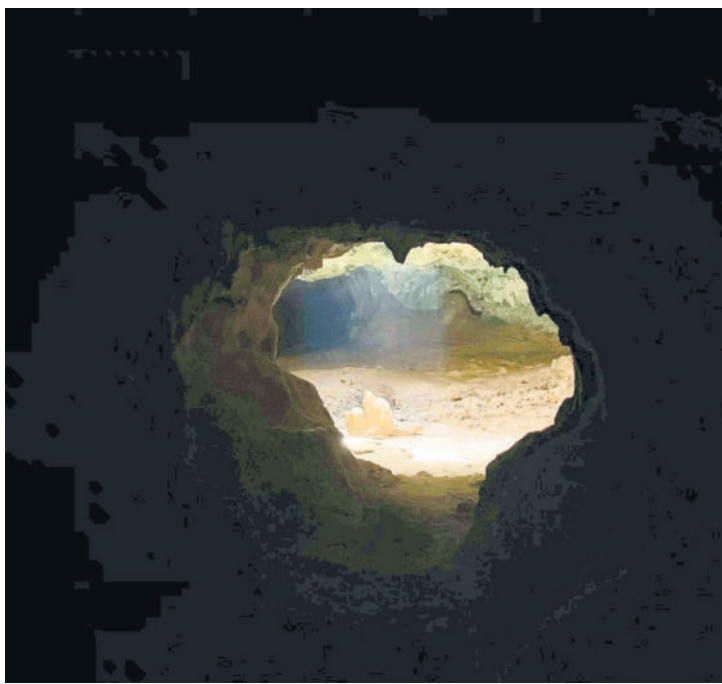
leven in heeft geblazen. Waarschijnlijk ter verhoging van de veiligheid zijn kleine cementslootjes langs de randen geplaatst, al zien ze er nogal kris-kras aangelegd uit. Sommige slootjes zijn ook al omver gereden, wat een slordig beeld geeft. Deze Lego-randen zijn nu te vinden bij een groot aantal nieuwe rotondes, zoals bij Tanki Leendert en SuperFood.

Stairway to heaven

Lego

Guadirikiri

Heeft u interesse om te adverteren?
Bel ons op telefoonnummer
582-4333 of stuur ons een email:
avisoaruba@amigoe.com

Aruba Heart Foundation
"bo curazon ta den bo man"
Stadionweg #11 582-HART

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Support:
Fundacion Aruba Limpi
583-8383

BE CREATIVE WITH AMIGOE

CONTEST STEPS

1

LIKE

AMIGOE ARUBA

FACEBOOK PAGE.

2

TAKE A SELFIE

USING ANY OF THE
AMIGOE ARUBA PRODUCTS.

3

AND SHARE

YOUR PICTURE.
TAG AMIGOE ARUBA
AND USE
#AMIGOEBECREATIVE.
1 LIKE = 1 VOTE.

win 5 lucrative prizes
at the end of the campaign on

DEC 18 2019

GOOD LUCK!

1ST PRIZE: RETOUR TRIP FOR TWO (2) TO CURACAO, INCLUDING AN ALL-INCLUSIVE WEEKEND STAY AT THE NEWLY RENOVATED RENAISSANCE CURACAO RESORT AND CASINO PLUS US\$ 50 FREE PLAY CASINO CREDIT

2ND PRIZE: ASUS TRANSFORMER BOOK FROM SETAR ARUBA N.V.

3RD PRIZE: A WEEKEND STAY FOR TWO (2) AT THE MILL RESORT

4TH AND 5TH PRIZES: FREE SUBSCRIPTIONS AMIGOE ARUBA PLUS GIFTS

Ter voorkoming ongewenst gedrag op de werkvloer:

Aruba Bank introduceert Report App voor werknemers

ORANJESTAD — Ter verhoging van de veiligheid van de werknemers heeft de Aruba Bank de zogenaamde ‘Report App’ geïntroduceerd. Hiermee kunnen werknemers op een veilige manier melding maken van ongewenst en intimiderend gedrag op de werkvloer.

In 2016 werd er voor het eerst onderzoek gedaan naar ongewenst gedrag en seksuele intimidatie op de werkvloer op het eiland. Uit het onderzoek van About Workplace Harassment (AWH) bleek toen dat één op de drie werknemers op Aruba hier dagelijks, wekelijks of maandelijks mee geconfronteerd wordt. Een totaal van 524 lokale werknemers (147 mannen en 377 vrouwen) vulden de anonieme online enquête op www.aboutworkplaceharassment.com teuntertijd in, waarbij zij verschillende vragen kregen voorgelegd over seksuele intimidatie op de werkvloer. Uit het onderzoek kwam naar voren dat 63 procent van de respondenten, ofwel 330 mensen, ooit slachtoffer is geweest van ongewenste intimiteiten op het werk. “In het opmerkingenveld van de questionnaire hebben wij regelmatig gewoon het woord HELP gevonden, wat echt hartverscheurend overkomt”, stelde

onderzoeker Karin Bosman, die zich hard maakt voor de erkenning van dit probleem, toen in gesprek met de *Amigoe*.

Report App

Maar wat ook duidelijk uit het onderzoek naar voren kwam, is dat slachtoffers niet snel de stap durven te wagen naar een vertrouwenspersoon om ongewenst gedrag te melden. Om die reden bedacht Bosman in 2015 de Report App die uiteindelijk onlangs werd gelanceerd. Via de 'Report App' kan een melding gedaan worden bij een professionele hulpverlener, zoals de arbodienst of een bedrijfsarts of een externe vertrouwenspersoon. Slachtoffers kunnen een logboek bijhouden van het ongewenste gedrag jegens hen, wat helpt bij het opbouwen van een dossier. Tegelijkertijd is de app voor de werkgever een instrument om te meten of de medewerkers wel goed met elkaar omgaan.

of er sprake is van conflicten of seksuele intimidatie. De Aruba Bank is nu dus het eerste bedrijf dat de Report App voor de werknemers omarmt. "Voor de Aruba Bank is het belangrijk dat alle mensen zich veilig voelen op het werk. Daarom hebben we ervoor gekozen de Report App te introduceren. Dit platform steunt daarbij onze strategische 'We care en We Build'-pilaar en creëert daarnaast bewustzijn over ongewenst gedrag op onze werkvloer." Sharon Frankel-de Cuba, managing director van de Aruba Bank, maakt daarbij duidelijk dat de app de drempel moet verwijderen, waardoor slachtoffers incidenten sneller melden.

Via de app kunnen werknemers informatieve video's raadplegen over wat allemaal valt onder ongewenst gedrag op de werkvloer. Het gaat hier namelijk niet alleen om geestelijke of lichamelijke seksuele intimidatie, maar ook om ander ongewenst gedrag, zoals agressie, pesterijen en discriminatie. Wie meer informatie wil over de app, kan deze vinden op de website www.report-app.com.

Natuurworkshop voor toergidsen

ORANJESTAD — De Aruba Hotel & Tourism Association (Ahata) organiseerde deze week een speciale workshop voor tourbedrijven die zijn aangesloten bij de organisatie. De workshop 'Happy Nature, Happy Island' had als doel de leden te stimuleren trots te zijn op de natuur van het eiland en bewust te maken van het belang van het behoud van natuurlijke bronnen. Ahata organiseerde de workshop in samenwerking met de Aruba Excellence Foundation en Fundacion Parke Nacional Aruba. Hierbij kwam ook de bezorgdheid van de bevolking aan bod over tours die negatieve gevolgen hebben voor de natuur. Ze kregen onder meer informatie over het belang van conservatie en werd er gezocht naar duurzame manieren van om-

gaan met de natuur. Ahataleden die hebben meegedaan aan deze workshop

zijn Action Tours Aruba, De Palm Tours, EL Tours, Fofoti Tours & Transfer, Pelican

Adventures, Barbulat Con-
cierge, en ook Colegio EPI
Unit Hospitality & Tourism.

Personeel CBS voorbereid op pilot volkstelling

ORANJESTAD — Het personeel van het Centraal Bureau voor de Statistiek Aruba (CBS) wordt op dit moment uitvoerig getraind ter voorbereiding op de aanstaande pilot Censo, ofwel het bevolkingsonderzoek.

De piët vindt volgende maand plaats van donderdag 3 tot en met zondag 13 oktober. Dan gaan er 75 tellers de straat op om de enquête van het bevolkingsonderzoek te testen op adressen in geselecteerde wijken. "De wijken zijn verspreid over heel Aruba om zo een representatieve dataverzameling te krijgen van heel het eiland", maakt het CBS bekend. Daarbij vraagt de instantie medewerking van de geselecteerde adressen. "Aruba rekent op jou", onderstreept het CBS. De uiteindelijk verzamelde data wordt ingezet voor onder andere beleidsvorming en het onderwijs. Het CBS-personeel wordt op het moment getraind op definities, procedures en de online enquête. Zoals deze krant al

eerder schreef wordt het aanstaande bevolkingsonderzoek 2020 namelijk voor het eerst volledig digitaal afgenomen. De reden dat CBS voorbereid wordt, is omdat dit de aangewezen instantie is die de dataverzameling gaat leiden.

**Op zoek naar
vrijwilligers**
Het CBS is daarbij nog al-

tijd op zoek naar tellers voor het bevolkingsonderzoek 2020. Wie geïnteresseerd is om van 1 tot en met 10 oktober 2020 als teller te fungeren, kan hiervoor een online formulier invullen dat te vinden is op www.cbs.aw. De instantie is specifiek op zoek naar 1200 betrouwbare bevolkingstellers van achttien jaar of ouder. Daarbij moeten ze in

het bezit zijn van minstens een mavo-diploma, bekend zijn met het werken met een tablet en bereid zijn om in de voornoemde periode fulltime te werken.

Voor meer informatie kan men vrijblijvend contact opnemen met het CBS via het telefoonnummer 583-7433 of e-mailen naar census2020@cbs.aw.

Casibari Jazz Festival zet pendelbussen in

ORANJESTAD — De organisatie van het Casibari Jazz Festival zet pendelbussen in vanaf de Santa Filomena kerk van Paradera naar het festivalterrein en rond het Casibari Music Café. Dit vanwege de beperkte parkeer ruimte rond het festivalterrein 'en om de burenen een beetje te ontzien', aldus de organisatie. Parkeren bij de

kerk is beveiligd en de bussen vertrekken om de vijftien minuten vanaf zes uur 's middags tot twee uur 's nachts op beide dagen van het festival. Op zaterdag 20 september spelen Ará Caribbean Jazz Sextet, het Michael Bremon Quintet en Robert Jeand'or samen met zijn Solo Banda Show en met percussionist Tony Succar. Op

zondag spelen de bands Oruba, Antonio Bello and Friends, Count Tutu en is Randall Corsen, samen met Tania Kross en Dibo Di de headliner van de avond. Kaarten zijn te koop bij Casibari Music Café en Superfood Plaza. Casibari Jazz Festival pakt verder uit met een uitgebreide markt met eten, drinken en kunst.

Aruba Wellness

Beach girl

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek verhaalt hij elke zaterdag over wellness-ervaringen in de natuur en andere contexten van Aruba. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

warme hamburger, soms een paste-
 chi, soms een rijpe mango. Andicuri
 duurde jaren, even lang als haar an-
 dere spel aan zee: skimboarden. Ook
 daarmee was zij een evenwichtskun-
 stenaar. Zij rende gracieus langs de
 kustlijn, meestal op de langgerekte
 stranden van Costa Linda, voerde
 met elke stap haar snelheid op om
 vervolgens met een zweriger worp

haar skimboard op het spiegelgladde, natte zand te werpen. En terwijl het skimboard vooruit gleed sprong zij erop, gleed over het zand en met een bocht de zee in, waarbij zij in haar eigen stijl nog een sprongetje maakte en in het water dook. Elli Mac genoot niet alleen van het dynamische bewegingsgevoel. Haar moeder was dichtster en had haar geleerd in de sterren, de kleurrijke zonsondergang en de duikende pelikanen de schoonheid in het leven te ontwaren. Haar sensitiviteit voor wind, zee en hemel maakte haar spel tot een dans met de natuur. Met haar vriendinnetje genoot ze ervan, na het skimboarden, als waren zij hotelgasten, uit de tap bij de bar van het strandhotel, zichzelf een rode of gele daquiri *virgin* in te laten schenken. Nu was Elli Mac na langdurig buitenlands verblijf weer terug, met haar man Mas en dochtertje Oni, een levendig en nieuwsgierig meisje van twee. Het was vroeg in de ochtend, zacht zonlicht gleed over water en zand. Voor Elli Mac zou nu iets heel belangrijks gebeuren. Voor het eerst zou Oni met haar blote voeties in de Caribische zee stappen. Oni, onverschrokken als ze was, schopte tegen de rimpelingen van het zeewater en lachte daar vrolijk om. Elli Mac glimlachte tevreden en ze tegen Mas, die het schouwspel aandachtig volgde: 'Ik zie het, zij wordt ook een beach girl'.

AMIGOE UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA N.V. • Bilderdijkstraat 16-2 • Tel: 582-4333 • Fax: 582-2368
Dé Krant!! Sinds 1884

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. zoekt per direct een senior redacteur

Senior Redacteur
(fulltime)

Ben jij iemand die kritisch is, snel kan schakelen en al sporen in de journalistiek heeft verdiend? Schrijf jij met gemak dagelijks over onderwerpen als politiek, economie, gezondheidszorg of onderwijs en ben je niet bang om net die ene prangende vraag te stellen? Dan zijn wij op zoek naar jou!

Ons Amigoe redactie-team is op zoek naar een ervaren nieuwsredacteur.

Wij zoeken iemand die:

- Op de hoogte is van ontwikkelingen in het lokale nieuws
- Een scherpe pen heeft
- Een breed netwerk heeft
- Interviews afneemt
- Kritische vragen stelt
- Initiatief neemt en zelf artikel-ideeën aandraagt
- Al een aantal jaar relevante werkervaring heeft

Wij bieden jou:

- Een uitdagende functie waarbij geen dag hetzelfde is
- Een werkplek waar je jezelf kunt ontwikkelen en eigen initiatief kunt nemen
- Een enthousiast team dat voor je klaarstaat

Vereisten:

- HBO opleiding (journalistiek of communicatie is een pré)
- Schrijft goed Nederlands
- Goede beheersing van Spaans en Engels en Papiaments is een pré
- Flexibel inzetbaar, zowel 's avonds als in het weekend
- Eigen vervoer

Graag ontvangen wij je reactie vóór 31 oktober 2019. Stuur je motivatie en cv naar arubaredactie@amigoe.com onder vermelding van 'Senior Redacteur'.

Euro

Lichtgroen

AMSTERDAM — KPN was gisteren de sterkste daler in de AEX-index. Die sloot de laatste sessie van de week af met een winst van 0,1 procent op 569,84 punten. De MidKap zakte 0,1 procent tot 822,74 punten. De beursgraadmeters in Londen, Parijs en Frankfurt wonnen tot 0,5 procent.

KPN verloor 2,6 procent. Het telecombedrijf wil Dominique Leroy aanstellen als nieuwe baas. De Belgische komt over van branchegenoot Proximus. Leroy, die een mogelijke fusie tussen haar oude en nieuwe werkgever niet direct ziet zitten, wordt bij KPN de opvolger van Maximo Ibarra. Proximus zakte in Brussel 2,5 procent.

ASR (plus 1,3 procent) stond in de AEX bovenaan. Daarmee zette de verzekeraar de opmars in. Op donderdag won ASR bijna 5 procent aan beurswaarde na positieve analistenrapporten en een adviesverhoging. Verder viel het verlies van olie- en gasreus Shell (min 1,4 procent) op. De daling houdt mogelijk verband met de lagere olieprijsen door algehele zorgen over de wereldwijde marktvraag.

In de MidKap sloot TomTom bovenaan met een plus van 2,8 procent nadat het een lucratieve deal sloot met techreus Microsoft. SBM Offshore won 0,4 procent. De maritiem oliedienstverlener gaat een langdurige leveringsovereenkomst aan met het Amerikaanse olie- en gasconcern ExxonMobil.

De euro was 1,1042 dollar waard, tegen 1,1047 dollar een dag eerder. De prijs van een vat Amerikaanse olie daalde 0,7 procent tot 55,91 dollar. Brentolie zakte 0,2 procent tot 60,81 dollar per vat.

Wall Street

Kleine winsten

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn gisteren met overwegend kleine winsten de handel uitgegaan. De leidende Dow-Jonesindex sloot 0,3 procent hoger op 26.797,46 punten. De brede S&P 500 steeg 0,1 procent tot 2978,71 punten en technologiebeurs Nasdaq verloor 0,2 procent tot 8103,07 punten.

Het tegenvallende Amerikaanse banenrapport toonde volgens Fed-voorzitter Jerome Powell aan dat de situatie op de arbeidsmarkt stabiel is. Economen rekenden in doorsnee wel op een grotere banenaanwas. Nog altijd wordt alom rekening gehouden met een renteverlaging later deze maand. Powell wees er andermaal op dat de Fed klaarstaat om in te grijpen als dat nodig is.

Veel aandacht ging ook uit naar techreuzen. Dit na berichten dat Amerikaanse staten bij het kartelonderzoek naar Google ook bedrijven als Facebook en Amazon in het vizier hebben. Google-moeder Alphabet raakte 0,5 procent van zijn beurswaarde kwijt. Facebook en Amazon verloren tot 1,8 procent.

Ford sloot vlak. De automaker ligt naar verluidt ook onder een vergrootglas van autoriteiten. Volgens *The Wall Street Journal* begint Justitie in de VS een onderzoek naar Ford vanwege mogelijk verboden afspraken over emissietesten met de staat Californië. Ook het Japanse Honda, en Duitse automakers BMW en Volkswagen zijn bij de afspraken betrokken.

Yoga- en sportkledingmerk Lululemon Athletic won bijna 8 procent. Het bedrijf verhoogde zijn verwachtingen voor heel 2019.

‘Justitie VS onderzoekt kwartet automakers’

Photo: AFP

NEW YORK — De Amerikaanse overheid is naar verluidt een kartelonderzoek gestart naar een viertal automakers die mogelijk tegen de regels in een akkoord sloten met de staat Californië over emissietesten. Ford, BMW, Volkswagen en Honda zouden daarmee antitrustwetten hebben overtreden, zo schrijft zakenkrant *The Wall Street Journal* op basis van bronnen.

De vier autofabrikanten sloten in juli een overeenkomst met het California Environmental Protection Agency (Carb) over emissienormen, waarmee ze een significante vermindering van de uitstoot van broeikasgasen konden garanderen. De

overeenkomst staat haaks op de plannen van de regering-Trump die de geplande aanscherping van brandstof- en emissievoorschriften voor auto's op federaal niveau wil terugdraaien. De vier automakers zouden door de overeenkomst ook de standaard

bepalen van de emissietesten. Al langer is bekend dat Californië, de staat met de grootste automarkt, en de regering-Trump in de clinch liggen over uitstootregels. De Amerikaanse president zou ook werken aan een plan om de bevoegdheid van Californië in te trekken als het gaat om het bepalen van de eigen uitstootnormen. Ford bevestigde dat het een brief van Justitie heeft ontvangen en beloofde volledige medewerking. Ook Honda beloofde een coöperatieve

houding ten opzichte van de autoriteiten. Verschillende autofabrikanten in de VS dringen er al langer op aan om landelijke regels voor uitstoot in te voeren. Donald Trump liet zich eerder al kritisch uit over de deal tussen de fabrikanten en Californië. Door de strengere regels die Californië hanteert, worden automakers nodeloos op extra kosten gejaagd, vindt hij. Daardoor zouden auto's ook minder veilig zijn en van mindere kwaliteit.

Krapte op Nederlandse arbeidsmarkt verder toegenomen

AMSTERDAM — De arbeidsmarkt in Nederland blijft bijzonder krap. In steeds meer sectoren hebben werkgevers last van een personeelstekort, meldt uitkeringsinstantie UWV. Onder meer vacatures voor verkoopfuncties, bij de overheid en in juridische beroepen blijven daardoor langer open. Bijna de helft van de vacatures is volgens werkgevers moeilijk in te vullen, wat gelijk is aan vorig jaar.

Een nieuw moeilijk vervulbaar beroep is volgens het UWV de Customer Due Diligence-specialist. Dat zijn mensen die bij banken onderzoek doen om witwassen en terrorismefinanciering te voorkomen. Ook declaranten, die douaneformaliteiten afhandelen bij

bedrijven, zijn er te weinig. Opvallend is dat het voor steeds meer beroepen waar nauwelijks opleidingseisen voor zijn, moeilijk is om aan personeel te komen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om assemblagemedewerkers, verkeersregelaars en schoonmakers.

Werkgevers worden creatiever in hun zoektocht naar personeel. Zo zetten ze hun eigen personeel in bij de zoektocht, gaan ze zelf op zoek naar kandidaten of nemen ze bijvoorbeeld personeel aan dat niet de juiste opleiding heeft.

Vakbond CNV meent dat de krapte op de arbeidsmarkt het gevolg is van de 'verslaving' van werkgevers aan flexwerkers. "Als werkgevers alleen flexibele banen bieden tegen een laag loon, is het niet zo vreemd dat het aantal vacatures zo hoog

blijft", reageert CNV-voorzitter Arend van Wijngaarden. De bond roept werkgevers op meer vaste contracten aan te bieden, de lonen te verhogen en de arbeidsvoorwaarden te verbeteren.

Alcoholprijzen Nederland gemiddeld in EU

LUXEMBURG — De prijzen van alcoholische dranken in Nederland lagen vorig jaar precies op het gemiddelde in de Europese Unie. De prijsverschillen voor bier, wijn en sterke-drank tussen de lidstaten zijn fors, blijkt uit gegevens van het Europese statistiekbureau Eurostat.

Koploper is Finland, waar de alcoholprijzen in 2018 82 procentpunt boven het Europese gemiddelde lagen. Ierland volgt kort daarop, met Zweden op de derde plek. Drankliefhebbers zijn het goedkoopst uit in Roemenië en Bulgarije, waar de prijs ongeveer driekwart van het gemiddelde is.

In Hongarije, Tsjechië en Spanje kostten alcoholische dranken iets meer dan in deze twee landen. In België lagen de prijzen 6 procentpunt boven het gemiddelde. In Duitsland waren die ruim een tiende lager.

‘Ambitieuus plan China voor elektrisch rijden’

PEKING — De Chinese overheid werkt aan ambitieuze plannen voor elektrisch rijden in het land. Volgens bronnen tegen persbureau *Bloomberg* wil Peking dat in 2035 van alle nieuw verkochte auto's 60 procent elektrisch aangedreven is.

Er wordt nog vergaderd over de doelstellingen die nog niet definitief zijn, aldus de ingewijden. Het Chinese ministerie van Indu-

strie en Informatietechnologie zou voor het einde van dit jaar met een voorlopige versie van de plannen naar buiten willen komen. China is 's werelds grootste automarkt. Momenteel is ongeveer 5 procent van de nieuw verkochte auto's elektrisch aangedreven. Door meer in te zetten op elektrisch rijden wil China luchtverontreiniging tegen gaan en de eigen industrie voor elektrische auto's stimuleren.

Onderzoek naar aandelendeal nieuwe KPN-baas

BRUSSEL — De Belgische beurswaakhond FSMA gaat onderzoek doen naar een aandelen-transactie van Dominique Leroy. De Belgische komt binnenkort aan het roer te staan van telecomconcern KPN. Ze komt over van het Belgische Proximus. Kort voor ze daar haar vertrek bekendmaakte, zou ze nog een pakket aandelen van ruim 285.000 euro te gelde hebben gemaakt.

De FSMA gaat onderzoeken of het om handel met voorkennis gaat. Leroy verkocht op 1 augustus 10.840 Proximus-

aandelen. Dat was volgens de toezichhouder de eerste aandelentransactie die Leroy meldde in minstens drie jaar. Leidinggegenden bij beursgenoteerde bedrijven zijn verplicht om transacties te melden als het totaalbedrag in een kalenderjaar boven de 5000 euro komt. De FSMA maakt die transacties vervolgens openbaar. Het vertrek van een bestuurder in een bedrijf geldt als koersgevoelige informatie. Als uit het onderzoek zou blijken dat er daadwerkelijk handel met voorkennis plaatsvond, riskeert Leroy een boete. Proximus zegt niet op de hoogte te zijn van het onderzoek.

Eigenaar Blokker koopt Intertoys en Maxi Toys

AMSTERDAM — Intertoys en Maxi Toys zijn weer terug bij Blokker. Michiel Witteveen, eigenaar van het moederbedrijf van Blokker, koopt de speelgoedketens van de Portugees investeerder Green Swan die de winkels nog maar kort in handen had. Witteveen bevestigt de deal in *De Telegraaf*.

“De speelgoedketens Intertoys en Maxi Toys worden weer helemaal Nederlands. Voor het personeel verandert er niets. Sinterklaas en de Kerstman zijn blij”, zegt Witteveen tegen de krant. Hoeveel hij voor de ketens moet neerleggen, zegt de investeerder niet, behalve dat de prijs ‘scherp’ is. Witteveen nam in april de

Big Bazar- en Blokkerwinkels over van de familie Blokker. Daarvoor had de familie ketens als Intertoys, Maxi Toys, Leen Bakker en Marskramer al afgestoten. Intertoys werd verkocht aan de Britse investeerder Alteri, maar ging begin dit jaar failliet. Na het bankroet kocht Green Swan de keten, dat een paar maanden daarvoor Maxi Toys al had overgenomen.

“Het verschil wordt gemaakt door de bundeling van succesvolle winkels en merken in één groep”, zegt Witteveen. “Door deze overname ontstaat een sterke speler op de Europese markt die qua schaalgrootte in staat is om bij de inkoop de beste deals te sluiten.”

Fed-preses ziet risico’s maar geen recessie

ZÜRICH — De vooruitzichten voor de Amerikaanse economie en die voor de wereldeconomie worden duidelijk gemaakt door geopolitieke ontwikkelingen. Maar van een recessie zal geen sprake zijn. Dat zei Jerome Powell, voorzitter van de Amerikaanse centrale banken, tijdens een toespraak in Zürich.

Powell wees erop dat er 'significante risico's' zijn door onder meer handels-

spanningen en tragere economische groei wereldwijd, maar dat de Fed waar nodig klaarstaat om in te grijpen. Zowel voor de VS als voor de wereldeconomie rekent hij niet op een teruggang. De opmerkingen van Powell hadden nauwelijks invloed op de verwachtingen in de markt over het rentebeleid van de Fed. Nog altijd wordt er rekening gehouden met een renteverlaging later deze maand. De beleidsmakers komen op 17 en 18 september in Washington bijeen.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	6-Sep			6-Sep			
DOW JONES	26.797,46	0,26%		569,84	0,13%		
S&P 500 INDEX	2.978,71	0,09%		13,88	0,16%		
NASDAQ	8.103,07	-0,17%		3,58	0,14%		
AMAZON.COM INC	1.833,51	-0,39%		21,78	0,69%		
APPLE INC	213,26	-0,01%		81,85	0,28%		
BAIDU INC-SP ADR	102,59	-1,47%		217,30	1,02%		
BERKSHIRE HATH-B	204,73	0,24%		115,40	-0,09%		
BOEING CO/THE	363,00	0,75%		138,40	0,00%		
CITIGROUP INC	65,97	-0,56%		98,02	-0,12%		
COCA-COLA CO	55,23	0,20%		9,08	0,54%		
COSTCO WHOLESALE	303,76	2,29%		2,82	-2,59%		
WALT DISNEY CO	139,55	0,51%		43,06	0,21%		
3D SYSTEMS CORP	7,44	0,95%		43,93	0,18%		
EBAY INC	40,37	-1,05%		25,15	-1,39%		
FACEBOOK INC-A	187,49	-1,79%		11,44	2,78%		
GENERAL ELECTRIC	8,71	-1,14%		45,78	-0,96%		
ALPHABET INC-A	1.206,32	-0,48%		56,78	-0,19%		
HP INC	19,10	1,00%		542,71	0,77%		
HOME DEPOT INC	221,13	1,31%					
INTEL CORP	50,92	1,64%					
JOHNSON&JOHNSON	128,21	-0,29%		13,4883	0,01%		
MICROSOFT CORP	139,10	-0,68%		2,8554	-0,71%		
PROCTER & GAMBLE	122,87	-0,09%		3,0645	2,43%		
ROYAL DUTCH-ADR	55,60	-0,25%		16,7944	1,98%		
STARBUCKS CORP	95,74	0,19%		2,7083	1,08%		
TWITTER INC	45,42	0,28%					
WALMART INC	114,73	-0,62%					
EXCHANGE TRADED FND							
ALERIAN MLP - AMLP	9,02	-1,10%					
ISH GBL HY BD - GHYG	49,01	0,12%					
ISH IBXX HY BD - HYG	87,14	0,09%					
ISH SELECT DIV - DIVY	99,86	0,19%					
ISH MSCI EMKT - EEM	41,25	0,44%					
ISH MSCI PAC - EPP	45,39	0,53%					
ISH RUSSELL - INVY	174,38	0,03%					
ISH S&P 500 - SPY	183,10	0,04%					
ISH EUROPE - IEV	43,04	0,21%					
INVESCO QQQ TRUS	191,59	-0,10%					
INVESCO DB COMMO	15,12	0,27%					
SPDR S&P INT DIV-DWX	38,95	0,15%					
SPDR MID 400	348,82	-0,08%					
SPDR S&P 600 SMA	66,17	-0,18%					
VANGUARD REIT - VNO	93,45	0,23%					
WSDOMTR JAP H EQ-DXJ	48,04	0,54%					
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MCB
MADURO & CURIEL'S BANK

Private Banking & Investment Services
Lio Capriles Banking Center | Schottegatweg (oost) 2/n
P.O.Box 305 | Curaçao | Tel 466 1818 | Fax 466 1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com | website: www.mcb-bank.com/pbis

Huisarts Dorothy Janga bezorgd:

Per 1 januari slechts 2 huisartsen Bándabou

TERA KÒRÁ — Per 1 januari 2020 zullen vier van de zes huisartsen op Bándabou met pensioen gaan, waardoor er slechts twee huisartsen overblijven voor geheel Bándabou. Dorothy Janga, huisarts en eigenaar van medisch centrum Medenfys in Tera Kòrá, is bezorgd over de nieuwe wet die regelt dat medici bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet meer in aanmerking komen voor een zorgcontract van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

door **Xavora Ricardo-van der Biest**

De wet die op 12 juni werd goedgekeurd, betreft medisch specialisten, huisartsen en andere zorgdeskundigen. Desbetreffende huisartsen op Bándabou kregen op 14 augustus een brief waarin een en ander hen officieel werd medege-deeld. Gevolg van de uitvoering van deze wet is dat van de huidige zes huisartsen op Bándabou er per 1 januari 2020 slechts twee overblijven. Per 1 mei 2020 zal huisarts Janga de enige huisarts zijn voor geheel Bándabou. Per 1 september 2020 gaat ook zij met pensioen wegens het bereiken van de leeftijd van 65 jaar. Janga die vanaf 1993 werkzaam is op Bándabou, met het grootste patiëntenbestand, zal na 26 jaar haar praktijk moeten sluiten. Janga: “Dit is een klap in

mijn gezicht. Ik wil graag blijven werken. Ik doe mijn werk nog steeds met plezier.”

Gevolgen
De huisarts noemt een reeks gevolgen die deze regeling met zich mee zal brengen. Zo komt personeel dat bij de arts in dienst is op straat te staan en zal door het tekort aan huisartsen op Bándabou er vaak geen dienstdoende arts bereikbaar zijn. Patiënten verliezen hun vertrouwenspersoon en zullen een nieuwe arts mogelijk niet bezoeken, met alle gevolgen van dien voor de volksgezondheid op Bándabou. De arts en ondernemster is van mening dat er een overgangsregeling denkbaar is waarbij de afvloeiing beter verloopt. Janga geeft aan begrip te hebben voor de wet, maar er was volgens haar meer tijd no-

dig om deze in te voeren. “Dit gaat nu te snel”, zegt ze. Janga zegt dat er ook op het gebied van fysiotherapie en tandzorg problemen zijn op Bándabou. Volgens haar verdwijnt het hele zorgsysteem uit Bándabou. Zij heeft al vanaf 2016 bij de SVB aangegeven dat er jongere dokters aangetrokken moeten worden voor Bándabou, maar ‘er zijn nooit concrete stappen genomen’.

Aanhangsel
Bándabou is volgens Janga ‘een soort aanhangsel van Curaçao dat vergeten lijkt te worden’. “Er zijn onvoldoende faciliteiten, er wordt niet geluisterd naar de behoefte van de bevolking en er is nooit geld om iets voor de bewoners van Bándabou te doen. Hierdoor heeft de bevolking het gevoel dat ze er niet bij horen, ze voelen zich niet gehoord en verla-

ten.” Volgens Janga is de beslissing met betrekking tot de huisartsen een radicale beslissing waarbij niet goed is nagedacht over de consequenties voor bewoners van Bándabou.

José Jardim: In verband met vervalsing

Aangifte CBCS bij OM tegen Banco del Orinoco

WILLEMSTAD — De reguliere dienstverlening van Banco del Orinoco NV op Curaçao is per 5 september gestopt. Banco del Orinoco zal geen nieuwe diensten meer aanbieden en geen nieuwe klanten meer aannemen. Als gevolg van het aanvangen van de noodregeling kan Banco del Orinoco niet langer gedwongen worden om aan haar verplichtingen te voldoen. De bezittingen van de bank worden voorlopig bevroren, zo heeft de Centrale Bank eergisteren bekend gemaakt.

Op verzoek van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) heeft het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao op 5 september 2019 de noodregeling uitgesproken ten aanzien van Banco del Orinoco. Hierover schreef de *Amigoe* reeds in de editie van eergisteren. De noodregeling werd van kracht na tientallen klachten van cliënten en vermoedens van witwassen en valsheid in geschrift door de bank. Banco del Orinoco is een relatief kleine bank met enkele duizenden klanten. Financieel-economisch directeur van CBCS, José Jardim, bevestigt dat inmiddels bij het Openbaar Ministerie van Curaçao

José Jardim in gesprek met collega's van de CBCS

aangifte is gedaan van mogelijke vervalsing van documenten door het management van de bank. Het gaat om documenten die door de bank over de ontstane situatie naar de CBCS zijn gestuurd. Meer wilde hij hier, in dit stadium, niet over zeggen. De problemen bij Banco del Orinoco zijn niet nieuw. Jardim zei hierover dat sinds 2016 speciale aandacht is gegeven aan de in de problemen geraakte bank. Sinds 2016 worden volgens de topman alle wettelijke middelen ingezet om de problemen in goede banen te leiden. De noodmaatregel betekent volgens de Centrale Bank dat klanten op dit moment geen geld meer kunnen opnemen. Ook kunnen klanten geen geld meer overmaken van Banco del Orinoco naar een andere bankrekening. Voor overige

crediteuren betekent het uitspreken van de noodregeling dat Banco del Orinoco volgens de CBCS op dit moment niet zal kunnen voldoen aan haar betalingsverplichtingen. Rechtszaken tegen Banco del Orinoco NV worden geschorst. Ook executie van vonnissen en het uitvoeren van betalingsregelingen worden opgeschort. Beslagen die zijn gelegd op bezittingen van Banco del Orinoco komen te vervallen. Klanten en overige crediteuren kunnen hun rechten tegenover Banco del Orinoco voorlopig dus niet uitoefenen. De klanten behouden echter wel hun aanspraken op de bank. Het is op dit moment onzeker of Banco del Orinoco alle klanten en crediteuren volledig zal kunnen terugbetalen. Hier moet in de nabije toekomst meer duidelijkheid over worden

verschafft. Bij het uitspreken van de noodregeling is een bewindvoerder aangesteld, zo is bekendgemaakt. De bewindvoerder zal de bestaande bezittingen en verplichtingen van Banco del Orinoco NV in kaart brengen. Het kan geruime tijd duren voordat de bewindvoerder zich hiervan een toereikend beeld heeft vormd. Gedurende dit proces zal nadere informatie over de bevindingen en het vervolgtraject naar buiten worden gebracht. CBCS zegt dat op dit moment geen inschatting kan worden geven over de tijd die het uitvoeren van de noodregeling ten aanzien van Banco del Orinoco in beslag zal nemen. Voor vragen zal op de websites van Banco del Orinoco en de CBCS informatie beschikbaar worden gesteld.

Nieuwe interim SG Soaw

WILLEMSTAD — De Raad van Ministers is afgelopen woensdag akkoord gegaan met het voorstel van de minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn, Hensley Koeiman (Soaw, MAN) om Gabriël ‘Gaby’ da Costa Gomez voor de periode van zes maanden als interim secretaris-generaal (SG) van het ministerie van Soaw te benoemen. Da Costa Gomez volgt Victor Monk op, die voor drie maanden de functie heeft waargenomen nadat Bernice Calmes in juni ontslag heeft genomen. Monk blijft aan als sector-directeur sociale ontwikkeling.

Beheersing Nederlands op scholen onvoldoende

WILLEMSTAD — De beheersing van de grammatica en spelling van de Nederlandse taal op bepaalde scholen is zorgwekkend. Dit blijkt uit gesprekken met diverse schoolleidingen. Vooral kinderen uit de wijken Ser’i Kandela, Seru Fortuna, Ser’i Papaya, Kanga, Souax en Kura Piedra blijken de meeste problemen te ervaren met de taal.

Op een enkele school worden Nederlands-ondersteunende lessen aangeboden om de schade te beperken. Dit lukt echter niet (altijd). “Het is moeilijk als de kinderen nergens anders Nederlands horen, behalve op school. Als in hun omgeving nergens – ook niet op de televisie – Nederlands gesproken wordt, gaat de taal niet ‘leven’”, aldus een schoolhoofd – dat anoniem wil blijven vanwege het feit dat alleen het desbetreffende schoolbestuur met de media zou mogen praten – in gesprek met de *Amigoe*.

“Bij mij op school zitten best veel Latino’s, Haïtianen en Jamaicaan, dus voor hen is het per

definitie al moeilijk.” Maar het probleem zou ook in stand gehouden worden doordat juist leerkrachten de Nederlandse taal niet machtig zijn. “Wij hebben als directie heel vaak aan-gegeven (aan het schoolbestuur, red.) dat er meer docenten aangenomen zouden moeten worden die de Nederlandse taal zelf goed beheersen. Daar begint het mee. Want als de docent het al niet goed kan, hoe moeten de leerlingen het dan leren?”

Uit gesprekken met leerkrachten blijkt dat veel leerlingen hun maximale potentieel niet halen, terwijl zij misschien wel ‘heel intelligent zijn’. Het uitstroomniveau ligt veel lager. “Terwijl het kind eigenlijk op havo-niveau hoort

te zitten, krijgt het een vsbo-advies omdat ze bij het examens trui-ken over het Nederlands. Het is heel jammer dat ze hierdoor minder goed scoren.” Wel merkt de docent op dat er ten opzichte van vorig schooljaar een lichte verbetering zichtbaar is.

Zo zouden de werknemers gedurende het hele jaar bijscholing hebben gehad om de eigen beheersing van de Nederlandse taal op te krikken. Maar daar moet het volgens de docent niet bij blijven. “Zelf investeer ik ook veel tijd aan het up-to-date blijven met de taal, ik lees Nederlandstalige boeken, ik kijk naar het nieuws in die taal. Maar veel van mijn collega’s doen dat niet, terwijl ik het een must vindt. We moeten ons echt gaan afvragen: ‘Met Papiaments, wat kunnen we eigenlijk bereiken? Waar gaan we naartoe?’”

Selikor-directeur Kook commissaris bij RdK

WILLEMSTAD — De regering heeft Selikor-directeur Wesley Kook voorgedragen voor een functie in de Raad van Commissarissen (RvC) van Refineria di Kòrsou (RdK). Inmiddels heeft de adviseur corporate governance Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (SBTNO) groen licht gegeven voor de voordracht van Kook.

Kook zal te werk gaan als lid van de RvC van de RdK als expert op milieugebied. In een reactie stelt de Selikor-directeur specifiek te zijn benaderd vanwege zijn kennis en ervaring op milieutechnisch gebied. “Ik denk dat ik met mijn kennis en ervaring een welkome bijdrage kan leveren op het gebied van milieu en hoe daarmee om te gaan. Ik constateer te vaak dat er bij diverse instanties op het eiland te weinig rekening wordt gehouden met het milieu.” De voordracht van Kook is van 22 juli jl. Het advies van SBTNO volgde op 15 augustus. In haar advies stelt de

toezichthouder corporate governance dat de RvC van de RdK op dit moment uit vijf leden bestaat: voorzitter Gilbert Martina (bestuurlijk en hrm-management), Leo Rigaud (financieel economisch), Carl Camelia (projectmanagement), Norbert Chaclin (technisch expert) en Kenneth Mercelina (chemie/petrochemisch). De RvC heeft twee vacante functies waarbij het gaat om de profielen van jurist en milieu. In dit laatste profiel zal Kook worden benoemd. In haar voordracht van Kook verwijst de regering naar het feit dat hij voldoet aan de vereisten die gesteld wor-

den aan een lid van de RvC. “Kook heeft zijn Master of Science aan de Universiteit van Wageningen behaald en heeft bij Selikor een carrière van dertig jaar opgebouwd. Kook heeft gedurende deze jaren verschillende leidinggevende functies vervuld. Conform zijn cv dient hij ook als directeur bij twee bedrijven: de Curaçao Incineration Company en de Caribbean Recycling Company, beide verrichten werkzaamheden op milieugebied.” De regering stelt verder dat Kook verschillende studies heeft gevolgd op het gebied van management en milieu. “Kook is thans directeur van Selikor en zal door zijn uitgebreide expertise en ervaring een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het traject voor het aantrekken van een strategische partner voor de raffinaderij.” De regering geeft verder aan er-

van uit te gaan dat Kook een bijdrage zal kunnen leveren aan de verdere professionalisering van de RdK en diens werknemers in het kader van de modernisering van de raffinaderij.

In haar toetsing van de voordracht van Kook stelt SBTNO dat uit de beoordeling van het cv van Kook en de gemotiveerde voordracht van de regering redelijkerwijs kan worden aangenomen dat hij ‘gelet op zijn opleiding en werkervaring alsmede het feit dat hij bestuurservaring heeft, genoegzaam voldoet aan de in de profielschets van de RdK gestelde eisen.” SBTNO heeft dan ook geen zwaarwegende bezwaren tegen zijn benoeming als RvC-lid in het profiel van milieu-expert. Wanneer zijn benoeming in zal gaan is nog niet bekend.

Regering overweegt sloop deels uitgebrand complex Zoektocht naar nieuw onderkomen Belastingdienst

WILLEMSTAD — De Raad van Ministers moet nog beslissen of het deels uitgebrande complex van de Belastingdienst in Kwartier met de grond gelijk wordt gemaakt, meldt Financiën-minister Kenneth Gijsbertha (MAN). Het grootste deel van het personeel verhuist tijdelijk naar het complex van Blue Nap-5 op Seru Mahuma, terwijl de rest van de werknemers loketdiensten zal draaien bij andere overheidsentiteiten.

Tijdens de lancering van het project ‘Un Kòrsou Próspero’ eergisteren in Fort Amsterdam waar minister Gijsbertha een uitzetting gaf over fiscale

incentieven voor projectontwikkelaars, refereerde hij ook aan de ontwikkelingen rond de Belastingdienst. Het complex werd onlangs in brand gestoken en inmiddels heeft de politie een verdachte aangehouden.

De Financiën-minister bevestigde dat het personeel van zowel de Inspectie der Belastingen als de Ontvanger elders wordt ondergebracht. De meeste werknemers zijn tijdelijk gehuisvest in naar het complex van Blue Nap-5, ofwel het vroegere Ctex-datacenter op Seru Mahuma. De rest van het personeel belast met het draaien van loketdiensten, is tijdelijk werkzaam bij loketten van onder andere de Sociaal Verzekeringsbank (SVB),

Cpost NV en Landsloterij. Dit is het geval tot de regering een passend onderkomen vindt voor de werknemers. Gijsbertha verklaarde dat de regering een inventarisatie zal maken van gebouwen die door andere instanties en particulieren beschikbaar zijn gesteld.

Vast staat, aldus Gijsbertha, dat het personeel van de Belastingdienst en van het Stichting Belastingaccountantsbureau (SBAB) niet terugkeert in het complex in Kwartier. De regering moet nog beslissen of dit complex zal worden gesloopt en in plaats daarvan een nieuw gebouw zal komen dat behalve de Belastingdienst en SBAB ook het Kòrsou Douane Curaçao zal huisvesten.

‘Isla-top werkt volledig mee’

WILLEMSTAD — De top van de Isla-raffinaderij blijft alle medewerking verlenen aan Refineria di Kòrsou (RdK), die voorlopig exclusief onderhandelt met de Klesch Group voor de exploitatie van de Curaçaose raffinaderij, meldt Isla-woordvoerder Earl Balborda.

Per 31 december dit jaar loopt het leasecontract van de raffinaderij met Petroleo de Venezuela Sociedad Anónima (PdVSA) af. Behalve met dit Venezolaanse staatsoliebedrijf, werd de

laatste jaren ook met verschillende andere oliemaatschappijen gesproken. Balborda stelt desgevraagd dat de Klesch Group geen onbekende is voor de Isla-top. Hij meldt dat de Klesch

Group-eigenaar eerder dit jaar in mei ook al welkom werd geheten zoals ook een delegatie van oliebedrijf Fiona. “Isla heeft altijd meege- werkt, ofwel volwaardige medewerking verleend aan RdK. Vandaar dat beide partijen, via hun juristen, al maanden bezig zijn een officieel samenwerkingsprotocol samen te stellen,” zette Balborda uiteen.

Fundacion pa Hende Muhe den Dificultad
Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma –Vr 8 am – 5 pm

STOP Huiselijk geweld!

Minister erkent dat landbouwontwikkeling Bonaire stokt vanwege watertekort

KRALENDIJK — Minister Carola Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) heeft op Bonaire met eigen ogen kunnen zien hoe het nijpende watertekort voor kunukeros en tuinders een dagelijks terugkerende uitdaging is die zij amper het hoofd kunnen bieden. De minister bezocht verschillende tuinbouwbedrijven waaronder de moderne kassen van Arie Broers, sinds kort de grootste voedselproducent van het eiland.

Foto: Wim Romeijn

Schouten zei onder de indruk te zijn van Broers' bedrijf en toonde begrip voor de terughoudendheid van de tuinder om nieuwe investeringen te doen om zijn productie te kunnen uitbreiden. Broers vertelde de minister dat hij pas op de plaats moet maken zolang de toevoer van betaalbaar irrigatiewater niet is verzekerd. Er vindt op dit moment een consultatieronde plaats onder belanghebbenden over de herinproductie van een pro-

Gegazhebber Edison Rijna en minister Schouten tijdens de persconferentie gisteren.

gressief tariefstelsel voor drinkwater waarbij klein-gebruikers worden ontzien en grootgebruikers meer gaan betalen per kubieke meter. De huidige wet voorziet in een uniform tarief en kent alleen verschillende vastrechtstarieven. Broers liet eerder weten dat hij de geplande verdubbeling van zijn kassen niet kan waar- maken zonder de garantie dat hij als grootgebruiker

straks niet zijn waterre-kening ziet verdubbelen: "Zelfs met de huidige tarie-ven is het bepaald niet een-voudig om de marge op peil te houden", aldus Broers.

Hoewel minister Schouten geen antwoorden kon ge-ven, beloofde zij de zorgen van de kunukeros en tuin-ders kenbaar te maken in Den Haag. De minister er-kende dat de gewenste ver-

hoging van de lokale voed-selproductie niet mogelijk is zonder voldoende betaal-baar water.

Tijdens haar driedaagse bezoek aan Bonaire heeft Schouten ook uitvoerig contact gehad met natuur-organisaties waaronder na-tuurstichting Stinapa die de nationale parken op Bo-naire beheert. Schouten zei dat er een nieuw natuur-beleidsplan in de maak is maar dat dat enige tijd in beslag neemt omdat het de bedoeling is om alle betrok-ken partijen de gelegenheid te geven een bijdrage te le-veren. Schouten verwierp de klacht dat Den Haag te we-nig geld voor het beheer en onderhoud van de natu-ur-parken van Caribisch Ne-derland beschikbaar stelt: "Het is van belang dat we eerst tezamen een plan for-muleren om vervolgens de financiering ervan te bepa-len. Dat is de juiste volg-orde."

Delegatie Saba in Nederland voor training gewichten en metingen

THE BOTTOM — Drie personen van het Openbaar Lichaam Saba zijn momenteel in Nederland voor een training voor gewichten en metingen, gefaciliteerd door het Agentschap Telecom van het ministe-rie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Hoofd economische zaken van het Openbaar Lichaam Dave Levenstone en Jerome Mathew en Philbert Ryner, beiden van de afdeling Openbare Werken, vertrok-ken eerder deze week naar Nederland om de training bij te wonen van 4 tot 13 september, vergezeld door collega's van Bonaire en St. Eustatius. De uitnodi-ging voor deze training, die plaatsvindt in Amersfoort, kwam van het Agentschap Telecom. De training is een vervolg op eerdere cursussen op Saba en St. Eustatius en richt zich op theoretische aspecten van de Caribisch Nederlandse kalibratiewet 2014 (IJKwet BES) die in 2017 werd aangepast, en de technische inspecties van meetinstrumenten in de praktijk. De deelnemers leren hoe toezicht op gewichten en

metingen in de praktijk in Nederland werkt en welke instrumenten onder de ka-libratiewet vallen. Voor-beelden van deze instru-menten zijn weegschalen, brandstoppompen en wa-ter- en elektriciteitsmeters. Deelnemers wisselen ken-nis en ervaring uit en er wordt een basisplan opge-steld voor inspecties op de eilanden. Na deze volwaardige trai-ning in alle aspecten van gewichten en metingen, zullen de deelnemers vol-ledig gecertificeerd zijn om inspecties uit te voeren. Levenstone volgde in 2012 al een tiendaagse training in Nederland, waarna hij vol-ledig gecertificeerd werd. Dit is een opfriscursus voor hem. Volgens de wet moeten drie personen aanwezig zijn om kalibratie-inspecties en controles uit te voeren. De-ze inspecties zijn wettelijk

verplicht. Tijdens de meest recente training in decem-ber vorig jaar, gefaciliteerd door Henk Bartels van het Agentschap Telecom, keken deelnemers naar de bijge-werkte kalibratiewet en werd hun kennis van deze wet en de nieuwe kalibra-tietechnieken opgefrist. De huidige training in Amers-foort is een vervolg. Twee ambtenaren van het ministerie van Toerisme, Economische Zaken, Ver-voer en Telecommunicatie St. Maarten (Teatt) zijn ook in Nederland voor de trai-ning. Het Agentschap Tele-com en Caribisch Neder-land hebben aangeboden St. Maarten waar mogelijk te helpen in deze kwestie. St. Maarten moet nog een Gewichts- en Meetwet aan-nemen.

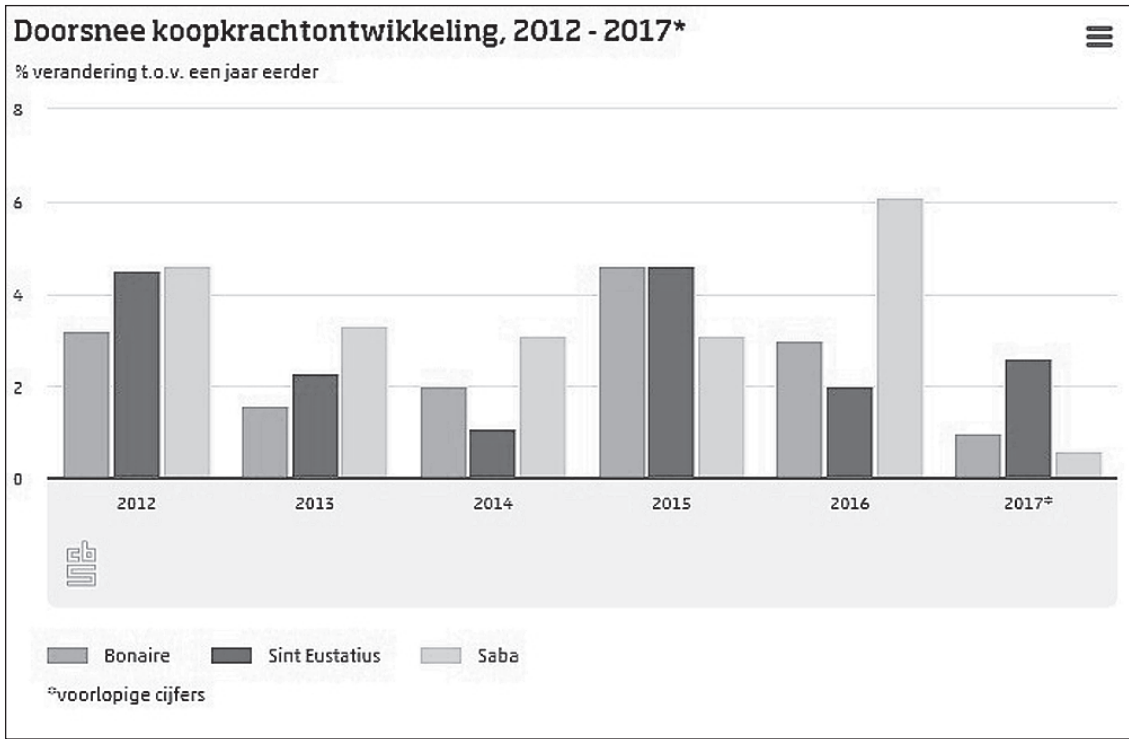
Donderdag bezochten de trainingsdeelnemers het Weegschalen Museum in Naarden, waar ze de ver-schillende weegschalen bekeken die in Nederland door de eeuwen heen zijn gebruikt.

Gerecht Bonaire maandag 9 september gesloten

KRALENDIJK — De vestiging Bonaire van het Gemeenschappelijk Hof van Jus-titie is maandag 9 september gesloten. De sluiting is in het kader van een arbeids-

tijdverkortingsdag (ATV). Dinsdag 10 sep-tember is de vestiging op de normale kan-tooruren geopend van 07.30 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 17.00 uur.

Meer koopkracht voor lage inkomens St. Eustatius

KRALENDIJK — De koopkracht in Caribisch Neder-land is in 2017 opnieuw gestegen. Met in doorsnee 2,6 procent was de toename voor de inwoners op St. Eustatius het grootst. Door de extra verhoging van het wettelijk minimumloon en uitkeringen in 2017 gingen hier vooral huishoudens met weinig inkomen er in koopkracht op vooruit. Dit meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op basis van nieuwe cijfers.

Sinds 2012 is de koopkracht jaar-op-jaar geste-gen in Caribisch Neder-land. Bij een toename van de koopkracht stijgt het inkomen meer dan het ge-middelde prijsniveau en kunnen meer goederen en diensten worden gekocht. De mediane of doorsnee koopkrachtverandering van 2,6 procent op St. Eustatius houdt in dat de helft van de personen er 2,6 procent of meer in koopkracht op vooruit ging en de ontwikkeling bij de andere helft op een lager niveau lag. Bij 45 procent van de inwoners daalde de koopkracht. Op Bonaire en Saba bedroeg de (mediane) koopkrachtverandering in 2017 respectievelijk 1,0 procent en 0,6 procent. Dat is op deze eilanden de laag-ste stijging sinds 2012. Op St. Eustatius verbeter-

de de koopkracht van leden in huishoudens met de 25 procent laagste inkomens met in doorsnee 6,1 pro-cent verreweg het meest. Uitkeringsontvangers gin-gen er 6,3 procent op voor-uit. Op Bonaire verbeterde de koopkracht vooral bij de 25 procent huishoudens met de hoogste inkomens (met 2,2 procent). Anders dan op St. Eustatius kwam de koopkrachtverbetering op Bonaire met name aan de werkende bevolking ten goede. Hun koopkracht steeg met 1,6 procent.

Op St. Eustatius pakte de koopkrachtontwikkeling voor alle groepen huishou-dens positief uit. Alleen-staanden gingen er met in doorsnee 5,4 procent het meest op vooruit. De koopkracht van eenoudergezin-nen, paren met kinderen en

overige meerpersoonshuis-houdens steeg met meer dan 2 procent. Op Bonaire verbeterde de koopkracht met name van huishou-dens met kinderen. Bij pa-ren met kinderen steeg de koopkracht met 3,2 procent, bij eenoudergezinnen met 2,3 procent. Op Bonaire en Saba leverden personen in de (overige) meerpersoons-huishoudens juist koopkracht in.

Op Saba en St. Eustatius steeg de koopkracht voor alle leeftijdsgroepen. De toename in de jonge huis-houdens (tot veertig jaar) was met in doorsnee 4,8 procent het sterkst op St. Eustatius. Ook op Bonaire nam de koopkracht met 2,3 procent vooral toe bij deze groep. Zestigplussers op St. Eustatius en Saba zagen mede door de extra verhoogde AOV hun koopkracht verbeteren. Ze gin-gen er respectievelijk met 4,6 procent en 1,1 procent op vooruit. Op Bonaire pakte de verhoging van de AOV lager uit dan de prijs-stijging. Hierdoor zagen ou-deren hun koopkracht licht afnemen.

St. Eustatius

Verdachte aangehouden in dubbele moord op tanker

ORANDJESTAD — Een gevecht en steekpartij in de eetzaal van de Itali-aanse olietanker RBD Gi-no Ferretti, wat heeft geleid tot twee doden, wordt momenteel onderzocht door de politie Caribisch Nederland (KPCN).

De politie zei gisteren dat de lichamen van twee personen donderdag zijn gevonden aan boord van de tanker die op weg was van Brazilië naar St. Eus-tatius. Onderweg naar Statia, heeft de kapitein het incident aan boord van zijn schip ge-meld. De gevonden lichamen zijn van twee mannen uit de Fili-pijnen in de leeftijd van 33 en 42 jaar. De politie verdenkt een misdrijf en arresteerde R.C.B. (43), die ook de Filip-pijnse nationaliteit heeft. Het KPCN onderzoekt de zaak. De twee slachtoffers zijn geïden-tificeerd als Q.L.Q. en R.J.J. Hun lichamen werden van de

tanker gehaald en vervoerd door een Nederlands Caribisch kustwachtschip. Rechercheurs en andere politieambtenaren reisden naar Statia om te hel-pen met het onderzoek. De afgelopen dagen heeft een Italiaanse rechter het verzoek van de Nederlandse regering beoordeeld om de verdachte uit de tanker in bewaring te laten nemen bij KPCN. De gevraag-de toestemming werd blijkbaar gegeven, want de verdachte werd gistermiddag laat naar de Charles A. Woodley-pier in

de haven van St. Eustatius gebracht. De fatale steekpartij vond niet plaats in de buurt van Statia, maar in internatio-nale wateren terwijl het schip op weg was van Brazilië naar St. Eustatius. Dit was het tweede fatale in-cident aan boord van een tanker in één week tijd. Op zaterdag 31 augustus, werd A.S.C. (58) uit Guyana gevonden aan boord van de tanker Georgina PJ zonder tekenen van leven. Hij was in de scheepskeuken in elkaar gezakt. Reanimatie

(CPR) werd toegepast en om 07.10 uur stuurde het schip een oproep naar de wal om een noodgeval te melden. Het slachtoffer werd naar de Charles A. Woodley-pier ge-bracht, waar het ambulance-personeel reanimeerde, maar het mocht niet baten. De man werd om 07.40 uur dood ver-klaard. Op basis van politieonderzoek en forensisch onderzoek op het lichaam werd geconcludeerd dat er geen aanwijzingen wa-ren voor een misdrijf.

Bonairecursief Hopi kalor

Als lichtblauwe wolkjes verlaat de adem mijn mond. Met korte maar krachtige stoten. Het lijkt alsof mijn hart zich via de keel uit het lichaam wil kloppen. Verstijfd sta ik in het donkerste gedeelte van de steeg. In de verte probeert de lichtbundel van de straatlantaarn de steeg binnen te dringen. Met snelle blikken scan ik de omgeving, steeds terugkijkend naar de felle lichtbundel. Ik probeer de pa-niek weg te slikken, naarmate de seconden wegtikken wordt dit steeds moeilijker. Mijn keel voelt gortdroog aan. Het is ijszig koud maar de zweetdruppels vloeien langs mijn rug naar beneden. Dan hoor ik voetstappen, krakend op het geplette pak sneeuw. Ik probeer me zo klein mogelijk te maken en sla mijn handen voor mijn mond om zo weinig mogelijk licht-blauwe adem uit te blazen. De stappen komen dicht-er bij en als ik op het punt sta het uit te schreeuwen zie ik dat mijn buren in blinde paniek de steeg voorbij ren-nen. "HIER" roep ik zo luid als ik kan. "Kom hierheen, het donker in. Dan ben je in ieder geval uit zicht!" Ze rennen terug en voegen zich bij mij in het redelijk veilige donkere gedeelte van de steeg. "Hou jij de straat in de gaten", be-veel ik haar strak, "dan zoeken wij naar een uitgang. Er moet hier ergens een brandtrap naar boven zijn." Het zijn lieve mensen, mijn buren. Een jong stel waarvan beiden werken in de zorg. Ik heb bewondering voor ze. Elke dag weer vol overgave beginnen aan iets dat nooit eindigt. Het geeft hun voldoening, de medemens helpen, ook al krijgen ze er naar mijn mening weinig voor terug. In het donker tasten mijn buurman en ik met onze handen de muur af. "Hier zit het hek", roep ik op gedempte toon als ik ineens blij vastplakken aan een ijskoude ijzeren stang. De kou vriest onmiddellijk mijn bezwete handen vast aan het hekwerk. Niet veel later vind ik de toegangs-

deur. Hij zit zoals gebruikelijk op slot. "Hij kan alleen van binnenuit geopend worden", fluister ik naar buurman die inmiddels naast mij staat. "Als je mij omhoog duwt, klim ik eroverheen en open de deur." Buurvrouw verdeelt haar angst door afwisselend naar ons en naar de straat te kij-ken. "Ik hoor hem! Hij komt eraan. Schiet alsjeblieft op. Ik wil hier weg!" Met grote paniekogen kijkt ze ons aan terwijl ik mijn voet in de ineengeschoven handen van de buurman steek. Ik weet niet waardoor het kwam, waar-schijnlijk door de adrenaline die door ons bloed gierde, maar in een zwiep beland ik boven op het hek en kan ik mij aan de andere kant naar beneden laten glijden. De deur gaat moeiteloos open. "Snel, naar binnen!" Buurman en vrouw rennen zo snel als ze kunnen naar binnen en op het moment dat er in de lichtbundel een grote witte gedaante opdoemt, valt de deur in het slot. We zijn veilig! De enorme ijsbeer stormt woedend op het hekwerk af en probeert met al zijn kracht dit te openen. Als het hek in zijn sponningen begint te kraken kruipen we alle drie er zover mogelijk vandaan...

Met een ruk zit ik rechtop in bed, drijfnat. Alle ramen staan open en de ventilator boven ons bed maakt over-uren. Wat is het heet, nu al. De dag moet nog beginnen. September op Bonaire, pffff. "Morgen schat, had je een nare droom? Vannacht dan toch maar de airco aan?!"

Karin Gillessen

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zeg-gingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

‘Gevangenenruil 1e stap richting vrede’

MOSKOU/KIEV — De ruil van zeventig gevangenen tussen Rusland en Oekraïne is de eerste stap richting vrede in het oosten van Oekraïne. Dat zei de Oekraïense president Volodimir Zelenski. “Poetin, ik houd mijn beloftes. Vanaf hier moeten we verdergaan.”

Beide landen hebben 35 gevangenen aan elkaar overgedragen. MH17-verdachte Vladimir Tsemach werd door Oekraïne overgedragen aan Rusland. Zijn komst naar Moskou was volgens het hoofd van de Oekraïense veiligheidsdienst SBU een prioriteit voor Rusland. “Als Tsemach niet op de lijst had gestaan, dan had dat meteen het einde betekend voor de onderhandelingen tussen Kiev en Moskou”, aldus Ivan Bakanov van de SBU.

De woordvoerder van het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken is blij met de houding van Zelenski. “Hij heeft een degelijke aanpak en is bereid tot het sluiten van een compromis.”

Ook de Duitse bondskanselier Angela Merkel denkt dat de ruil een stap in de goede richting is. “Dit is een teken van hoop. Nu moeten we hard blijven werken om te voldoen aan de voorwaarden van het verdrag van Minsk.” Duitsland is samen met Frankrijk nauw betrokken bij de vredesonderhandelingen.

De Oekraïense gevangenen zijn op het vliegveld onthaald door Zelenski. Onder meer

Foto:AFP

Een van de vrijgelaten gevangenen begroet zijn familie bij aankomst in Kiev.

filmmaker Oleg Sentsov en 24 matrozen zijn door Moskou overgedragen. De matrozen zaten sinds november vast, toen hun schip in beslag werd genomen in de Straat van Kertsj.

Sentsov werd in 2014 opgepakt nadat hij kritiek had geuit op de inlijving van het Oekraïense schiereiland de Krim door de Russen. Hij kreeg een celstraf van twintig jaar na een veroordeling voor terrorisme.

Zelenski en zijn Russische collega Vladimir Poetin bespraken de gevangenenruil eerder dit jaar. Ze proberen zo de band tussen beide landen te verbeteren.

Nederland vraagt Rusland om MH17-verdachte

Het Openbaar Ministerie in Den Haag heeft Rusland gevraagd MH17-verdachte Vladimir Tsemach uit te leveren. Dat heeft het OM de nabestaanden van de vliegcrash laten weten. Nederland betreurt zeer dat Oekraïne de Oekraïense separatist überhaupt aan Rusland heeft overgedragen.

Tsemach kan een belangrijke rol spelen in het onderzoek naar en de rechtszaak over het neerhalen van vlucht MH17, vijf jaar geleden. De rebellencommandant zou het bevel hebben gehad over de luchtafweer ter plaatse en de hand hebben gehad in het wegmaken van de fatale BUK-raketinstallatie. Het OM heeft, volgens het kabinet na zware Nederlandse druk, de kans gekregen Tsemach nog eens te verhoren voor hij naar Rusland vertrok.

Buscontrole: 739 bonnen voor smartphones

DEN BOSCH — Bijna 740 automobilisten zijn afgelopen weekeinde bekeurd omdat ze op de snelwegen in Noord-Brabant tijdens het rijden hun smartphone gebruikten, zo heeft de politie Oost-Brabant na controles vanuit een speciale touringcar vastgesteld.

De politie noemt de controles effectief. In vijf dagen tijd werden 739 automobilisten en vrachtwagenchauffeurs gesnapt, omdat vanuit de bus in auto's én in vrachtwagens goed kan worden beoordeeld of de bestuurder een mobieltje in

de hand heeft. De bus werd gevolgd door politiemensen in onopvallende auto's. De overtredders werden vervolgens staande gehouden en meteen bekeurd. Korpschef Wilbert Paulissen van de Eenheid Oost-Brabant prijst de controle-

methode, nadat hij met de bus was meegereden. Hij schrok wel van het aantal overtredingen. “Ik heb het idee dat we het dubbele aantal automobilisten hadden kunnen bekeuren als we nog meer mensen

in dienst hadden gehad.” Daarnaast werden nog eens 140 weggebruikers bekeurd wegens bijvoorbeeld bumperspleven, snelheidsovertredingen of het negeren van een inhaalverbod of een doorgetrokken streep.

84 extra mariniers voor noodhulp naar Bahama's

Foto:AFP

De mariniers vliegen via Eindhoven naar St. Maarten.

EINDHOVEN — Nog eens 84 extra mariniers vertrokken vanmiddag naar het Caribisch gebied om noodhulp te bieden aan de mensen die op de Bahama's getroffen zijn door de orkaan Dorian, meldt het ministerie van Defensie. De mariniers maken deel uit van het 21e Raiding Squadron van het Korps Mariniers en zijn permanent beschikbaar voor spoedinzet in binnen- of buitenland.

Ze vliegen vanaf de vliegbasis Eindhoven met een KDC-10 transportvliegtuig van de luchtmacht naar St. Maarten. Daar gaan ze aan boord van het marineschip Zr.Ms. Johan de Witt, dat samen met Zr.Ms. Snellius gereed wordt gemaakt voor noodhulp. Door de orkaan zijn zeker 43 mensen om het leven gekomen. Verwacht wordt dat het dodental op de Bahama's nog sterk zal toenemen.

In totaal zijn er met de ex-

tra mariniers straks circa 550 Nederlandse militairen van de marine, landmacht, luchtmacht en marechaussee betrokken bij noodhulp aan de Bahama's. Verder zijn er vijftig Franse en vijftig Duitse militairen aan boord van de Johan de Witt. Zij waren betrokken bij de noodhulpoefening Caribbean Coast, maar die oefening maakt nu plaats voor daadwerkelijke humanitaire hulp. De Johan de Witt is een am-

Iran staakt beperking uraniumverrijking

TEHERAN — Iran acht zich niet langer gebonden aan de beperkingen uit het atoomakkoord van 2015. Dat zegt de woordvoerder van de Iraanse Atoomenergieorganisatie Behrouz Kamalvandi. Het land is gisteren begonnen met de verdere verrijking, nadat Iran dit afgelopen week al aankondigde.

“Wij kunnen ons uranium makkelijk verrijken tot boven de 20 procent”, zegt Kamalvandi. “Maar dat zijn we voornamelijk niet van plan.” Wel gaat Iran betere centrifuges gebruiken om het uranium te verrijken, waardoor het proces een stuk sneller gaat.

Bij het verrijken met een gascentrifuge zoals Iran doet, wordt het uranium gesplitst waarna er verschillende isotopen overblijven. Zo blijft de belangrijkste iso-

toop in hogere mate over. Als het tot 5 procent is verrijkt, kan het worden gebruikt voor kernenergie, vanaf 20 procent kan uranium worden gebruikt in kernwapens.

Iran is volgens Kamalvandi weer begonnen met het verrijken van uranium omdat de andere betrokken partijen in het atoomakkoord zich ook niet aan de afspraken houden. “Wij houden ons pas weer aan de afspraken als zij dat ook doen. Ze hebben niet

veel tijd meer om de deal te redden”, aldus Kamalvandi.

Vorig jaar zegden de Verenigde Staten het akkoord eenzijdig op en werden weer zware sancties opgelegd aan Iran. Iran wil dat de Europese landen die het akkoord proberen te redden ervoor zorgen dat het land minder hard getroffen wordt door die strafmaatregelen.

De nucleaire waakhond van de Verenigde Naties is ingelicht over de nieuwe plannen van Iran. De agenten van het Internationaal Atoomenergieagentschap blijven welkom op de kerncentrales volgens de Iraanse woordvoerder.

Kleinzoon Churchill haalt hard uit naar Boris

LONDEN — Nicholas Soames, die door de Britse premier Boris Johnson uit de fractie van de Conservatieve Partij is gezet, heeft gisteren in *The Times* hard uitgehaald naar Johnson. De 71-jarige Soames, kleinzoon van Winston Churchill, zegt in de krant dat de huidige premier niets weg heeft van zijn grootvader. Johnson identificeert zichzelf graag met de voormalige oorlogspremier.

“Boris Johnson is in niets zoals Winston Churchill. Ik denk niet dat iemand Boris ooit een diplomaat of staatsman heeft genoemd”, zei Soames. “Winston Churchill was Winston Churchill vanwege zijn ervaringen in het leven. Johnson vertelt alleen veel leugens over de Europese Unie en wordt zelfs premier.”

Johnson zette Soames en twintig andere Tories uit de fractie omdat zij bij een belangrijke brexit-stemming in het Lagerhuis tegen de lijn van de eigen partij stemden.

Soames zei na zijn ontslag dat hij altijd van mening is geweest dat de uitslag van het referendum van juni

2016, waarin een meerderheid van de Britten voor de brexit stemde, gerespecteerd moet worden. Hij voegde eraan toe dat die stap niet kan worden gezet zonder een akkoord met de Europese Unie. Het Britse parlement heeft inmiddels ingestemd met een wetsvoorstel dat een no-deal-brexit voorkomt. Johnson zelf wil hoe dan ook zo snel mogelijk uit de EU, met of zonder deal.

Soames zat 37 jaar in het Britse parlement. Hij liet weten zich niet meer verkiesbaar te stellen.

Robert Mugabe uitgeroepen tot nationale held

HARARE — De gisteren overleden oud-president van Zimbabwe, Robert Mugabe, is uitgeroepen tot nationale held. Dat maakte de huidige president van het Afrikaanse land Emmerson Mnangagwa gisteren bekend. Mugabe overleed op 95-jarige leeftijd na een lang ziekbed in Singapore, waar hij met regelmaat verbleef voor medische behandelingen.

Mnangagwa kondigde ook een periode van rouw aan tot aan de uitvaart van de oud-president. Wanneer Mugabe naar zijn laatste rustplaats

wordt gebracht, is nog niet bekend. Mugabe leidde Zimbabwe bijna vier decennia lang. Hij stichtte in 1963 Zimbabwe

Afrikaanse Nationale Unie (ZANU) en zat vervolgens tien jaar lang in gevangenschap. Na zijn vrijlating begon hij een gewapende strijd tegen de toenmalige president Ian Smith. Nadat het regime-Smith instortte, werd Mugabe in 1980 president. In 2017 plaatste het leger Mugabe onder huisarrest en werd hij gedwongen af te treden.

Dodental op de Bahama's naar ruim 40

NASSAU — Het dodental op de Bahama's door de vernietigende kracht van orkaan Dorian die daar vorig weekeinde heeft huisgehouden, is opgelopen tot boven de veertig. Volgens *NBC*, dat zich baseert op een woordvoerder van premier Hubert Minnis, zijn zeker 43 mensen om het leven gekomen. Verwacht wordt dat het dodental nog sterk zal toenemen.

De orkaan, die inmiddels in afgezwakte vorm richting Canada trekt, raasde eerder over het noordelijkste deel van de Bahama's. Op de Abaco-eilanden zijn 35

mensen omgekomen. Op Grand Bahama vielen acht doden. De schade is enorm. Huizen zijn vernield en grote gebieden zijn overstroomd. Honderden mensen in de Amerikaanse staat North Carolina zitten vast nadat de orkaan daar had huisgehouden. Dat zei gouverneur Roy Cooper gisteren. Volgens hem is er dringend 'intensieve hulpverlening' nodig. Door de orkaan ontstaan er ernstige overstromingen, waardoor mensen hun huis niet uit kunnen. In de kustgebieden bij North Carolina zitten ongeveer 200.000 mensen zonder stroom. Over eventuele slachtoffers is niets bekend.

Klimmer komt om na val van 150 meter

YOSEMITE — Een 29-jarige klimmer is in het Amerikaanse natuurpark Yosemite Park omgekomen na een val van ruim 150 meter hoogte. De vrouw uit de Amerikaanse staat Arizona werd gevonden in een ravijn. Onduidelijk is nog wat er precies is gebeurd. De vrouw viel naar beneden bij de granietkoepel Half Dome, een populaire plek onder klimmers en hikkers.

Yosemite Park in Californië heeft een oppervlakte van 3000 vierkante kilometer en staat bekend om de watervallen en steile rotswanden. Jaarlijks trekt het park zo'n 4 miljoen bezoekers.

Ministerie: School mag vierjarige niet weigeren

DEN HAAG — Basisscholen in de vier grote steden en Almere moeten hun plan uit het hoofd zetten om kinderen pas toe te laten als ze vijf jaar zijn. Kinderen mogen nu eenmaal vanaf hun vierde verjaardag naar school, dat staat in de wet, zegt het ministerie van Onderwijs. Al wil het departement ook niet het onmogelijke van scholen vragen. “We snappen dat het lastig kan zijn en er soms voor creatieve oplossingen moet worden gekozen.”

Op veel plaatsen hebben scholen moeite om voor elke

klas een leerkracht te vinden, maar in de zogeheten G5 is het lerarentekort wel heel nijpend. Zij vroegen verantwoordelijk minister Arie Slob daarom om extra hulp, bijvoorbeeld door leraren in de grote steden meer te betalen. Ze opperden ook kleuters voortaan pas na hun vijfde verjaardag toe te laten tot de kleuterklas. Het ministerie zegt die voorstellen met de grootstedelijke schoolbesturen te zullen bespreken. Met eerdere in principe ongeoorloofde noodgrepen van scholen met te weinig leerkrachten, zoals de vierdaagse schoolweek, ging de inspectie soepel om.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Maria	585-8145
Brandweer	911	Noord	586-4606
Politie O'stad	102	Oduber	582-1780
Politie San Nicolaas	104	Paradera	588-6638
Politie St.Cruz	105	San Lucas	584-5119
Politie Noord	107	San Nicolaas	584-8186
Tipline Politie	11141	Santa Anna	586-8181
Ziekenhuis	527-4000	Santa Cruz	585-8028
Dierenarts	585-0400	Seroe Preto	584-4833
Elmar centraal	523-7100	Trupiaal	583-8560
Elmar storing	523-7147		
WEB Aruba	525-4600	— Mortuarius —	
SETAR	582-2116	Ad Patres	584-2299
Taxi (TAS)	587-5900	Aurora	588-6699
Taxi (ATT&T)	582-2010	Olive Tree	
Taxi (PTS)	588-0035	San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree	
Kankerbestrijding	582-0412	Oranjestad	582-0000
Stichting SAMBA	582-0903		
		— Stichtingen —	
—Oranjestad—		Fundacion Anti-Droga Aruba	
Ambulance	582-1234	(FADA)	583-2999
BGD Oranjestad	527-2782	Fundacion Respetami	582-4433
Veterinaire Kliniek	582-1720	Zwanger? Fundacion	
Animal Shelter	582-1623	CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico	593-0507
— San Nicolaas—		Arubano	593-4928
Ambulance	584-5050	Twelve Step Meeting	
Centro Medico	523-8833	AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
BGD San Nicolaas	527-2782	Fundacion Amor Pa	568-4739
Serlimar	584-5080	Prohimo	
		NA Acceptance Group	565-7500
— Botica —		Fundacion Centro	
4 Centro Medico	584-5794	Ecologico Aruba	562-8984
Aloë	584-4606	Bureau Sostenemi Misbruik	
Central	585-1965	en mishandeling tegen	
Dakota	588-7364	minderjarigen	588-1010
Del Pueblo	582-1253	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Eagle	587-9011	en zorg voor stroke	567-7004
Kibrahacha	583-4908		

Het weer

ZONDAG			
08 SEPTEMBER 2019			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 24 en 33 km/u.			
Max Temp. 33°	Voelt Als 39°	Wind 24 km/u	Precipitatie 5%
Zonsopgang 06:29	Zonsondergang 18:46	UV index 10 v/d 10	
ZONDAGAVOND			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 24 en 33 km/u.			
Min Temp. 28°	Voelt Als 33°	Wind 24 km/u	Precipitatie 11%
Maansopgang 15:04	Maansondergang 02:45		

Aankomsttijden	Dienstdoende huisartsen
	Huisarts nachtdienst – Oranjestad Huisartsenpost Hospitaal 527-4580
Cruiseschepen	Huisarts nachtdienst – San Nicolaas Centro Medico San Nicolaas 07 & 08 Sept. 2019 - Dr. Wever
Dinsdag, 10 Sept. '19 Freedom Of The Seas 07.30 – 21.00	Dienstdoende apotheken Apotheek nachtdienst San Nicolaas Botica San Nicolas 584-5712
Woensdag, 11 Sept. '19 Geen Cruiseschepen in poort.	Apotheek nachtdienst Oranjestad Botica Dakota 588-7364
Donderdag, 12 Sept. '19 Geen Cruiseschepen in poort.	

BVN			
20:00	Weerbericht Europa/Afrika	12:35	De Zevende dag
20:05	Beste Zangers	14:35	Buitenhof
21:00	De S.P.E.L.-show	15:30	In Naam van het Volk
21:45	Nieuwsuur	16:05	NOS Journaal
22:10	Weerbericht	16:10	Rintje
	Amerika/Caribiën	16:15	Karrewiet
22:15	Andere Tijden Special: 1944 Bevrijding van Zuid-Nederland	16:25	Bloemencorso 2019 Zundert
23:05	NOS Studio Sport	17:05	Nederland Zingt Dichtbij
23:30	Iedereen beroemd Compilatie	18:00	VRT Journaal
		18:55	NOS Oranje Hotel
		19:50	NOS Journaal
		20:05	Weerbericht Europa/Afrika
		20:10	Donderen in Keulen
		21:00	De Opvolgers
		21:35	Dit Was Het Nieuws
		22:15	Nieuwsuur
		22:45	Weerbericht
			Amerika/Caribiën
		22:50	Zembla
		23:30	Iedereen beroemd Compilatie
zondag 8 september			
00:00	VRT Journaal		
00:30	Floortje naar het einde van de wereld		
01:15	Typisch		
01:40	BinnensteBuiten		
02:05	Big Fish Klaas		
02:55	Betreden Op Eigen Risico	22:50	
03:40	Sesamstraat	23:30	Iedereen beroemd Compilatie
03:55	Het Klokhuys		
04:10	Zappsport		
04:25	Puppy Patrol		
04:50	Thuis finale		
05:35	EenVandaag		
06:00	VRT Journaal		
06:30	Durf te vragen		
07:15	Rail Away		
07:40	NOS Journaal		
08:00	Weerbericht Europa/Afrika		
08:05	Beste Zangers		
09:00	De S.P.E.L.-show		
09:45	Nieuwsuur		
10:10	Weerbericht		
	Amerika/Caribiën		
10:15	Andere Tijden Special: 1944 Bevrijding van Zuid-Nederland		
	NOS Studio Sport		
11:05	Iedereen beroemd		
11:30	Compilatie		
12:00	VRT Journaal		
maandag 9 september			
00:00	VRT Journaal		
00:35	De Zevende dag		
02:35	Buitenhof		
03:30	In Naam van het Volk		
04:05	NOS Journaal		
04:10	Rintje		
04:15	Karrewiet		
04:25	Bloemencorso 2019 Zundert		
05:05	Nederland Zingt Dichtbij		
06:00	VRT Journaal		
06:55	NOS Oranje Hotel		
07:50	NOS Journaal		
08:05	Weerbericht Europa/Afrika		
08:10	Donderen in Keulen		
09:00	De Opvolgers		
09:35	Dit Was Het Nieuws		
10:15	Nieuwsuur		
10:45	Weerbericht		
	Amerika/Caribiën		

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Bilderdijkstraat 16 Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368	Administratie Amigoe Krant: Rushilene Lejuez adminaruba@amigoe.com
Directie: Michael Voges mvoges@amigoe.com Grecia Willems gwilllems@amigoe.com	Administratie Abonnement: Zulaika Kelly abonementaruba@amigoe.com
Redactie: Melissa Stamper (eind redacteur) Nadine Salas Ariën Rasmijn arubaredactie@amigoe.com	Distributie en klachten over bezorging: Zulma Kock abonementaruba@amigoe.com
Advertentie verkoop Amigoe Krant: Zulma Kock Calisa Roosberg avisoaruba@amigoe.com	Printer: Caribbean Speed Printers NV Aruba
Advertentie verkoop Amigoe op School: Tiziana La Torre aosaruba@amigoe.com	Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm
	Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190

Naam: ..... Voornaam: ..... Leeftijd: .....

E-mail: .....Telf:..... School: ..... Klas: .....

Amigoe Aruba sluit 2019 af met een nieuwe kleurwedstrijd!

Onze jonge lezers kunnen deze tekening zo mooi mogelijk inkleuren en deze uiterlijk 13 december 2019 op het kantoor van AMIGOE ARUBA tussen 8.00 uur en 16.00 uur aan de Bilderdijkstraat 16 inleveren. Maak kans op één van onze super tekensetten of andere leuke cadeautjes om lekker verder te kunnen kleuren. Hoe meer ingekleurde plaatjes ingeleverd worden, hoe groter de kans om te winnen. Laat een volwassene elke dag de Amigoe krant kopen of abonneer nu om elke dag de kleurplaatjes te zien.

Op 16 december 2019 worden de winnaars gekozen.

Nicki Minaj kondigt pensioen aan

Foto: AFP

Nicki Minaj heeft besloten te stoppen met het maken van muziek. De in Trinidad en Tobago geboren 36-jarige rapper laat op Twitter weten dat ze zich wil gaan focussen op een gezin. “Ik heb besloten met pensioen te gaan en mijn gezin te stichten”, twittert Nicki. “Ik weet dat jullie nu gelukkig zijn.” Wel steekt de rapper

haar fans een hart onder de riem. “Blijf me draaien, doe het tot mijn dood. Ik blijf altijd van jullie houden.”

Nicki, die hits scoorde als Starships en Anaconda, bracht in 2010 haar debuut-album Pink Friday uit. Later verschenen Pink Friday: Roman Reloaded, The Pinkprint en Queen.

Japan wil terug naar oude schrijfwijze namen

Foto: Shutterstock

De rechts-conservatieve regering van Japan wil internationaal terug naar de traditionele schrijfwijze van namen. In de toekomst zal in documenten in vreemde talen weer eerst de achternaam worden geschreven, gevolgd door de voornaam. Dit heeft het kabinet van premier Shinzo Abe gisteren besloten.

De premier zou dan niet langer Shinzo Abe in het Nederlands of Engels heten, maar Abe Shinzo. Japan neemt daarmee afstand van het patroon dat meer dan een eeuw geleden van het Westen werd overgenomen en keert terug naar de traditionele volgorde van eerst de achternaam en vervolgens de voornaam. Japan nam de westerse schrijfwijze van namen over toen het zich in de tweede helft van de negentiende

eeuw begon te moderniseren en te internationaliseren. Het land onderscheidde zich daarmee van andere Aziatische landen zoals China en Zuid-Korea, die ook in het westerse schrift de familienaam vooraan zetten. “In een geglobaliseerde wereld is het steeds belangrijker geworden om zich bewust te worden van de verscheidenheid aan talen die mensen spreken”, aldus de Japanse minister van Onderwijs Masahiko Shibayama gisteren. “Het is beter om in de westerse schrijfwijze de Japanse traditie van namen te volgen.”

Critici betwijfelen of de spellingwijziging noodzakelijk is. Het is ook de vraag hoe de particuliere sector reageert. Tot nu toe heeft alleen het ministerie van Onderwijs de namen op zijn website gewijzigd.

Apollo 15-brief geveild voor 11.000 euro

Foto: Shutterstock

Een brief die in het geheim naar en van de maan is gebracht door astronauten op de Apollo 15-missie, is gisteren in Hamburg geveild voor 11.000 euro. Dat maakte het veilinghuis Auction Galleries in Hamburg bekend. De nieuwe eigenaar komt uit Azië en wil anoniem blijven. De veiling begon met 7500 euro. In 1971 hadden de drie astronauten David Scott, James Irwin en Alfred Worden tegen betaling tientallen gefrankeerde

Mensen

Nieuwe dinosaurussoort in Japan ontdekt

Foto: AFP

Japanse wetenschappers hebben een nieuwe dinosaurussoort ontdekt na het in elkaar zetten van een bijna compleet skelet. Het geraamte is acht meter lang en daarmee is het de grootste dinosaurus die ooit in het land is ontdekt. Na analyse van honderden botten van 72 miljoen jaar oud, concludeerde het team onder leiding van de Hokkaido Universiteit dat het skelet ooit behoorde tot een nieuwe soort hadrosaurus, een plantenetende dinosaurus die in het late krijt-tijdperk op de aarde liep. Het eerste deel van het dier, een

deel van de staart, werd gevonden in Noord-Japan in 2013. Latere opgravingen brachten het hele skelet naar boven. De wetenschappers denken de het gaat om een volwassen exemplaar van negen jaar oud met een gewicht van 4 ton of 5,3 ton, afhankelijk van de vraag of het op twee of vier poten liep.

Het team noemde de dinosaurus ‘Kamusaurus japonicus’, wat ‘Japanse drakengod’ betekent, aldus een verklaring van de universiteit. De ontdekking is gepubliceerd in het Britse tijdschrift *Scientific Reports*.

Samen stoppen met roken verhoogt slagingskans

Door mee te doen aan de actie Stoptober, waarbij Nederlanders in de maand oktober massaal stoppen met roken, is de kans voor rokers vijf keer zo groot dat hun stoppoging succesvol is. Dit zegt Michael Rutgers, directeur van het Longfonds over de campagne die op 1 oktober begint. Tijdens Stoptober worden rokers uitgedaagd te stoppen met roken en dit 28 dagen lang vol te houden. Tienduizenden mensen doen mee. Rutgers zegt: “Besef dat elke ontwenningsscheut je een stap dichterbij brengt om te genieten van een rookvrij leven. Je hebt uitzicht op een veel gezonder leven, je gaat er beter uitzien en je bespaart serieus geld. Samen stoppen in Stoptober is fijn en verhoogt je kans op succes met factor 5.”

Ook dit jaar geven drie bekende Nederlanders het goede voorbeeld. Actrice Ge-

orgina Verbaan, presentator Rick Brandsteder en zanger Ernst Daniël Smid doen mee. Brandsteder heeft spijt dat hij ooit is begonnen met roken. Hij deed eerder vergeefse stoppogingen en wil jongeren waarschuwen: “Als een iets jongere vent zoiets overbrengt, werkt het misschien beter dan wanneer ouders het zeggen. Maar goed, uiteindelijk stop ik natuurlijk ook gewoon voor mezelf. Roken is zo stom en dom. Je dient jezelf vergif toe en het kost nog veel geld ook.”

De actie Stoptober gaat de zesde jaargang in. De afgelopen vijf jaar hebben meer dan een kwart miljoen mensen meegedaan aan het initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), KWF Kankerbestrijding, de Hartstichting, het Longfonds, het Trimbos-instituut en GGD GHOR Nederland.

Mensen

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina ?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden ? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar :
tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

KNMI: Stormen krijgen voortaan een naam

Stormen waarvan het KNMI een code oranje of rood voor windstoten uitdeeft, krijgen vanaf nu een naam. Dat meldde het weerinstituut gisteren, de dag dat het nieuwe stormseizoen van start gaat. De namen zijn afwisselend mannelijk en vrouwelijk, vastgesteld door het Amerikaanse National Hurricane Center in de jaren zeventig. Dit jaar zal de eerste storm ‘vrouwelijk’ zijn en Atiyah heten, de tweede storm is ‘mannelijk’ en krijgt de naam Brendan. De letters Q, U, X, Y en Z worden niet gebruikt om te voldoen aan de internationale afspraken voor stormnamen. Het KNMI heeft samen met de weerdiensten Met Office (Groot-Brittannië) en de Met Éireann (Ierland) de lijst met stormnamen voor het stormseizoen 2019-2020 opgesteld. Nederland heeft onder andere de namen Jan en Kitty ingebracht. Jan verwijst naar Jan Pelleboer, de eerste weerman

op radio en televisie, en naar Jan Buisman, historisch geograaf en schrijver van de boekreeks ‘Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen’. Kitty is vernoemd naar Kittie Koperberg, oorlogsslachtoffer van de Tweede Wereldoorlog. De Joodse bibliothecaresse trad in 1938 in dienst van het KNMI. Naamgeving van stormen verhoogt het bewustzijn van gevaarlijk weer en zet mensen ertoe aan actie te ondernemen om schade en letsel te voorkomen, heeft onderzoek in Groot-Brittannië uitgewezen. Met het geven van namen willen de weerdiensten dan ook het bewustzijn van gevaarlijk weer vergroten voordat het toeslaat. Met Office en Met Éireann werken al sinds 2015 samen in de naamgeving van stormen met gevolgen voor de samenleving. Het KNMI neemt vanaf gisteren deel aan dit samenwerkingsverband.

Nieuw lieveheersbeestje in Nederland

Foto: Wikipedia (Giles S. Martin)

Cynegetis impunctata

In de buurt van Roermond in Limburg is een voor Nederland uniek lieveheersbeestje gevonden. Het gaat om een soort die in zuidelijker streken vaak voorkomt, maar die tot nu toe nooit in Nederland was gezien, aldus EIS Kenniscentrum Insecten gisteren. De kever heeft de naam zwervend lieveheersbeestje gekregen. Een waarnemer vond het lieveheersbeestje op een kruldistel in de buurt van Roermond. Hij en andere waarnemers herkenden het beestje niet als een in Nederland bekende soort. De meest noordelijke vindplaats van de kever tot nu toe was

bij Worms in Duitsland, 300 kilometer zuidelijker dan Limburg.

Bij nader onderzoek op de vindplaats zijn tientallen exemplaren van het zwervend lieveheersbeestje gevonden, net als larven en poppen. Dat betekent volgens EIS dat de soort zich al in Nederland heeft voortgeplant en mogelijk hier blijft. Vermoedelijk zijn de zuidelijke kevers eind juni op een zeer warme luchtstroom vanuit Zuid-Europa meegenomen naar Nederland. Er waren eerder geen aanwijzingen dat de soort oprukte naar noordelijker streken.

Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Hamburg weer even van Oranje

HAMBURG — Hamburg was weer even van Oranje, net als 31 jaar geleden toen het Nederlands elftal aartsrivaal Duitsland in de halve finale van het EK van 1988 versloeg (1-2). De meegereisde supporters dansten en zongen. Na een gemist EK en WK komt de Europese eindronde van volgend jaar in twaalf landen aardig in zicht.

Donyell Malen beleefde een debuut bij Oranje om nooit meer te vergeten. De aanvaller van PSV stond zo'n twintig minuten op het veld van het Volksparkstadion toen hij de 2-3 maakte. In blessuretijd stelde Georginio Wijnaldum de spectaculaire zege helemaal veilig: 2-4. De twintigjarige Malen beleefde de winst in een roes. "Ik ben eigenlijk nog sprakeeloos. Net in de kleedkamer is het me gelukt om een kleine speech te houden", zei hij. "Ik heb iedereen bedankt. Ze hebben me uitstekend opgevangen. Dit is echt een geweldige groep. Iedereen heeft me geholpen."

De razendsnelle Malen scoorde op schitterend aangeven van Wijnaldum. Malen verliet de jeugdopleiding van Ajax vier jaar geleden voor die van Arsenal en keerde twee jaar geleden terug in Nederland bij PSV. Daar is hij dit seizoen de eerste centrumspits, na het vertrek van Luuk de Jong. Bondscoach Ronald Koeman haalde hem vorige week voor het eerst bij Oranje. Malen had zichzelf onder controle tijdens een onvergetelijke invalbeurt van een halfluur in het Volksparkstadion. Scoren voor Oranje

Donyell Malen scoort voor Nederland.

als debutant is niet iedereen gegund. Van de huidige selectie van Oranje presteerden alleen Ryan Babel en Wijnaldum dat. Malen voegde zich in een rijtje van inmiddels 92 internationals met grote spelers als Johan Cruyff, Piet Keizer en Clarence Seedorf.

Zelfkritiek

De spelers van de nationale ploeg van Duitsland vonden dat ze de nederlaag vooral aan zichzelf te wijten heb-

ben. "We kregen de doelpunten veel te makkelijk tegen, de 2-3 was een cadeautje", zei aanvaller Serge Gnabry terugkijkend op het EK-kwalificatie duel van 'Die Mannschaft' in Hamburg. Verdediger Niklas Süle miste het initiatief bij zijn ploeg. "We hadden veel te weinig de bal. Dat kan niet de bedoeling zijn in een thuiswedstrijd. Het was een hele zwakke wedstrijd van ons", mopperde de verdediger van

Bayern München. Gnabry, zijn teamgenoot bij Bayern, had desondanks kansen gezien op een goed resultaat. "Tot de 2-3, daarvoor dacht ik dat de wedstrijd nog zou kunnen kantelen." "We hebben onze voor-sprong te makkelijk weggegeven", zei verdediger Joshua Kimmich. Duitsland leidde na een vroege goal met 1-0, tot Frenkie de Jong in de 59e minuut gelijkmaakte. Bayern-speler

Kimmich haalde ook de vorige duels tussen beide landen erbij toen Duitsland zelfs een 2-0 voorsprong verspeelde. In de Nations League werd het vorig na-jaar 2-2, in Amsterdam in de EK-kwalificatie pakten de Duitsers dit voorjaar alsnog de winst: 2-3. "Het laat zien dat we nog niet rijp genoeg zijn. Het is geen toeval meer als je drie keer een voorsprong uit handen geeft."

Eto'o stopt met voetbal

DOHA — Samuel Eto'o heeft zijn voetballoopbaan op 38-jarige leeftijd beëindigd. De Kameroener beleefde zeer succesvolle jaren als aanvaller van FC Barcelona en Internazionale de Milan. Zijn laatste dagen sleet Eto'o, die geldt als een van de beste Afrikaanse voetballers aller tijden, in Qatar.

Eto'o meldde zijn afscheid op Instagram. "Dit is het einde, op naar een nieuwe uitdaging", postte hij. "Bedankt aan iedereen. Veel liefde en adrenaline." De Kameroense aanvaller heeft een volle erelijst met goud op de Olympische Spelen in Sydney (2000) en tweemaal winst in de Afrika Cup (2000 en 2002) met Kameroen. In clubverband won

hij onder meer drie Champions League-trofeeën met achtereenvolgens FC Barcelona (2006 en 2009) en Inter (2010). Bij die laatste was hij ploeggenoot van Wesley Sneijder, de Utrechter die eerder deze zomer stopte nadat hij zijn laatste seizoen eveneens in Qatar had afgewerkt. Eto'o voetbalde in de jeugdopleiding bij Real Madrid, maar brak door bij Mallorca. Daarna volgde een verblijf van vijf jaar bij FC Barcelona en twee seizoenen bij Inter. Nadien werd hij een globetrotter en speelde nog in Rusland, Engeland, opnieuw Italië, Turkije en Qatar. De spits beëindigt zijn carrière met 359 goals in 718 officiële duels, alle competities inbegrepen. Voor Kameroen scoorde hij 56 keer in 118 interlands.

Neymar scoort bij rentree

MIAMI — Neymar heeft bij zijn terugkeer in de nationale voetbalploeg van Brazilië meteen weer gescoord. Het was niet voldoende voor winst in een oefenduel met Colombia. In Miami sloten beide Zuid-Amerikaanse landen af met een 2-2 gelijkspel.

Luis Muriel werd de eerste Colombiaanse voetballer die erin slaagde twee keer te scoren in een duel met Brazilië. Daarmee maakte hij nog voor rust een achterstand ongedaan. Real Madrid-midnelder Casemiro had de Brazilianen in de twintigste minuut op voorsprong gezet met een kopbal uit een corner van Neymar.

Muriel maakte zes minuten later gelijk en bracht de Colombianen op voorsprong door elf minuten voor de pauze na een knappe aanval

hard binnen te schieten. De voorsprong hield geen stand. Neymar bracht in de 58e minuut de 2-2 op het scorebord op aangeven van Philippe Coutinho. De aanvaller van Paris Saint-Germain claimde nog een strafschop na een overtreding van oud-Ajaciéd Davison Sánchez. De scheidsrechter wilde er niet van weten.

Mexico won in New York met 3-0 van de Verenigde Staten, die er niet in slaagden revanche te nemen voor de nederlaag afgelopen zomer in de finale van de strijd om de Gold Cup. Bij Mexico was invaller Erick Gutiérrez een van de doelpuntenmakers. De middenvelder van PSV maakte in de 78e minuut de 2-0 nadat Javier 'Chicharito' Hernández zijn land voor de pauze op voorsprong had gezet. Uriel Antuna maakte de derde Mexicaanse treffer.

Dagzege Koch, Majerus leidt

NIJMEGEN — De Duitse wielrenster Franziska Koch heeft vandaag de vierde etappe van de Boels Ladies Tour gewonnen, de rittenkoers uit de WorldTour voor vrouwen.

De renster van Sunweb was na een rit van Arnhem naar Nijmegen over ruim 135 kilometer in de sprint de snelste van een kopgroep van drie. De Luxemburgse Chris-

tine Majerus werd tweede en nam de leiderstrui over van de Duitse Lisa Klein. De Nederlandse Riejanne Markus finishte als derde. Majerus, die rijdt voor Boels-

Dolmans, verdedigt morgen in de laatste etappe haar leidende positie. Dan gaat het terug, van Nijmegen naar Arnhem. Inmiddels kan Ellen van Dijk haar deelname aan het WK tijdrijden, later deze maand in Yorkshire, vergeten. De wielrenster van Trek-Segafredo heeft bij een val in de vierde etappe breu-

ken opgelopen in haar bekken en bovenarm. Voor de breuk in haar arm moet de Europees kampioene tijdrijden een operatie ondergaan, meldt haar ploeg via Twitter. Van Dijk (32) veroverde vorige maand bij de EK wielrennen in Alkmaar voor de vierde keer op rij de Europese titel tijdrijden.

Strijd der tennisgeneraties in New York

Medvedev dient zich aan

NEW YORK — Van de grote drie in het hedendaagse tennis, heeft Rafael Nadal de finale bereikt van de US Open. Daarin wacht de Spanjaard morgen de eerste tennisser uit de zogenoemde Next Generation die de finale van een grandslamtoernooi kan winnen: de 23-jarige Rus Daniil Medvedev.

De vorm van Medvedev heeft ook op Nadal indruk gemaakt. "Hij is deze nazomer de beste man op de tour", zei de nummer twee van de wereld over zijn aanstaande tegenstander. Voor Medvedev is het zijn vierde toernooifinale op rij na Washington, Montreal en Cincinnati, het laatste toernooi won hij. Ook tennisers als Duitser Alexander Zverev en de Griek Stefanos Tsitsipas worden door tennisbond ATP al enige tijd gepusht als de hemelbestormers van het internationale tennis, dat al jaren in de greep is van het drietal Nadal, Roger Federer en Novak Djokovic. Alleen Andy Murray wist zich enkele jaren als vierde bij hen te voegen, maar een splendeide blessure deed de Sloet wegvallen. De laatste winnaar van een grandslamtoernooi die niet Nadal, Federer of Djokovic heette was de Zwitser Stan Wawrinka op de US Open van 2016. Daarna verdeelden de drie de elf te vergeven titels. Medvedev kan na zijn zege in de halve finale op de Bulgaar Grigor Dimitrov aan

Medvedev serveert in New York.

die hegemonie een einde maken. Hij zal daarbij niet alleen moeten afrekenen met Nadal, die voor zijn vierde eindzege gaat op Flushing Meadows en zijn negentiende grandslamtitel. Medvedev kan ook verwachten dat de Spanjaard de gunst van het publiek heeft. Zelf heeft hij zich onder meer met het vernielen van enkele rackets en het tonen van de middelvinger aan het joelende publiek niet bij iedereen in New York geliefd gemaakt. "Ik weet niet wat er af en toe in me opkomt. Ik ben er niet trots op", verontschuldigde hij zich voor zijn gedrag. "Buiten de baan

ben ik juist een heel rustige jongen." Nadal, die in zijn halve finale te sterk was voor de Italiaanse verrassing Matteo Berrettini, nadert bij toernooiwinst Roger Federer tot op één titel. De Zwitser is recordhouder met twintig grandslamtitels. "Natuurlijk is het een doel, de tennisser met de meeste grandslamtitels te worden", zei Nadal na zijn zege in drie sets. Maar voor de man van Mallorca, 33 inmiddels, voelt het niet als extra druk. "Ik moet me gewoon goed voorbereiden. Wat heeft het voor zin de hele dag te denken wat jouw buurman meer heeft dan jij."

Motorproblemen voor Verstappen

MONZA — Max Verstappen heeft in de kwalificatie voor de Grote Prijs van Italië vandaag geen tijd kunnen neerzetten.

De Nederlandse coureur van Red Bull ging pas kort voor het einde van de eerste sessie de baan op en werd tijdens zijn vliegende ronde, waarin hij een goede tijd probeerde neer te zetten, getroffen door motorproblemen. "No power, no power", meldde Verstappen over de boordradio. Hij reed langzaam terug naar de pitsstraat. De 21-jarige kopman van Red Bull wist voorafgaand aan de kwalificatie al dat hij morgen in de race achteraan moet starten. Verstappen heeft een verbeterde versie van de Honda-motor achterin zijn bolide gekregen, de zogeheten Spec 4, en dat levert hem een gridstraf op. De Nederlander zette in de laatste vrije training op Monza nog de tweede tijd neer. Hij was toen slechts een fractie langzamer dan Sebastian Vettel in de Ferrari.

Ongedeerd

De Australische autocoureur Alex Peroni is vandaag vrijwel ongedeerd uit zijn auto gestapt na een zware crash. Hij belandde in de Parabolica-bocht buiten de baan en werd door een daar

Max Verstappen

gelegen drempel, een zogenoemde kerb, gelanceerd. Na enkele omwentelingen belandde de wagen ondersteboven op een bandenstapel naast de baan. De negentienjarige Australiër stapte op het oog zonder ernstige verwondingen uit zijn bolide. "Het ziet er-

naar uit dat Alex in orde is", meldde zijn team niet veel later. Wel is Peroni voor nader onderzoek overgebracht naar het ziekenhuis. De baancommissarissen lieten de kerbs nog voor de derde vrije training van de Formule 1, op hetzelfde circuit, verwijderen.

Het ongeluk zal ongetwijfeld tot nieuwe debatten over de veiligheid van circuits leiden. Vorige week verongelukte de Franse coureur Anthoine Hubert op Spa-Francorchamps. De bij dat ongeluk betrokken Amerikaan Juan Manuel Correa ligt nog aan de beademing.

Schurter wint wereldbeker

SNOWSHOE — De Zwitser Nino Schurter heeft een week na het binnenhalen van de wereldtitel mountainbike zich ook verzekerd van de eindzege in de wereldbeker. Dat deed de Zwitser door in het Amerikaanse Snowshoe de zogenoemde korte race te winnen. Morgen volgt de reguliere wedstrijd.

Net als op het WK ontbrak zijn grootste concurrent Mathieu van der Poel, die zich deze weken op de weg richt en vandaag aan de Tour of

Britain begint, met het oog op het weg-WK. Schurter hield de Fransen Titouan Carod en Jordan Sarrou achter zich. Schurter is in

het klassement, waarin Van der Poel tweede staat, niet meer in te halen. Bij de vrouwen won de Zweedse Jenny Rissveds. De olympisch kampioene had een voorsprong van acht seconden op de Franse wereldkampioene Pauline Ferrand-Prévot. Anne Terpstra werd vijfde, Anne Tauer negende.